

1/78

HOTEJL

Když před lety poprvé závodili brněnští horolezci v lesích kolem Samotína v běhu na lyžích, bylo vše prosté. Franta Fuchs vybral trať (která se v podstatě jezdí dodnes), lokomotiváci ji v sobotu povinně projeli, aby byla stopa, a v neděli se vesele závodilo. Opravdu vesele a s chutí.

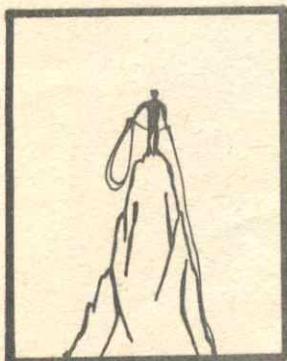
Postupem času přibývá závodníků, k zajištění závodu již nestačí pár dobrovolníků, vše vede organizační štáb v čele s ředitelem, je zavedeno startovné, ale i ceny pro vítěze a občerstvení. Prostě původní legrace přerostla v závod se "Z". Radost, ale hlavně veselost se vytratily. Není divu. Krom několika málo lezců, kteří závodění berou vážně, velká většina se jde proběhnout a nejvýše "si to rozdat" se známými. Jak ale mít z běhu radost, když co chvíli se za zády ozve "Höpi!" a člověk aby uhybal ze stopy některému z "profiků" - běžců-specialistů na knajslech nebo fišerách.

Letos startovalo v hlavní kategorii - běhu mužů na 30 kilometrů - 101 závodníků, z nichž však více než třetinu - přesně 36 osob - tvořili nehorolezci, většinou lyžaři-specialisté. Na prvních dvaceti místech se umístili jen dva horolezci, což dostatečně dokumentuje vysokou výkonnostní převahu nehorolezců nad horolezeckou špičkou (mimochoodem též na lepších lyžích). O převaze nad průměrem na sprintkách, favoritkách a v nejlepším případě saporkách ani nemluví (dělá asi hodinu).

Proč se vlastně lyžaři tohoto závodu zúčastňují? Mají málo příležitostí závodit? Nebo si zlepšují sebevědomí "deklasováním" soupeřů, kteří se nijak speciálně nepřipravují? Proč jsou lyžaři-specialisté v takovém množství připuštěni na start? Proč, chtějí-li si mermomocí zazávodit, nejedou samostatně, třeba před ženami? Zamýšlí se organizující jednota nad tímto stavem?

Řešení je. Třeba v akci "Po stopách Maugliho memoriálu 1979". Je i jiné řešení?

10.2.1978 CHC

Leziem rád vždy, všade a po všetkom. Baví ma liepať sa na cvičných skalách takisto ako liazť ťažkú stenu ve veľhorách. Páčia sa mi letné skalné steny, ale aj zimné zaľadnené žliaby a snehové polia. Mať pod sebou tisíc metrové zrázy alpských velikánov alebo mach a korene borovic pod pieskovcovými vežami, aj to je radosť. Visieť za končeky prstov v desať metrovej stienke na Škrovádema baví takisto, ako dlhými tempami zdolávať sokolíkovú škáru na Dru. A je mi úplne jedno, či pod svojimi prstami cítim žulu, vápenec alebo andezit.

Už je tomu pár rokov, takých päť alebo šesť, čo som prvýkrát pocítil tú vzdušnú radosť z lezenia na pieskovcových vežiach. Sedmihorky a Skalák, to bolo prvé zoznámenie. Sfinga a štíhla Taktovka, kde sme s rozšírenými očami hľadeli s Andrejom do hĺbky pod kruhami Chlumovej cesty. Exponovaná Gotická hrana na Maják, hlboké kapsy a sokolíky na údolnom Blatníku, o chvíľu sme skúšali Fifanov nástup na Bránu a ako držia žabky v Dvojškáre na Galeona. Veľmi nedržali. Odreté hánky a citlivé končeky prstov, ošúchané členky a kolená. Vyvrátené hlavy a otvorené huby, keď sme s úžasom pozerali do zrázov údolného Kapelníka. Potom prvé "céko" na Smítkovu skalu, o ktorej sme toľko počuli a čítali. A večer, keď sme sa s lanami na chrbáte a s pieskom vo vlasoch, ušiach a ponožkách trmácali po chodníku s ihličím a záludnými koreniami k táborisku. Ten nádherný pocit, keď ťa príjemne pália doškriabané ruky, keď s lahodnou únavou v kolenách sadáš k ohňu, pozeráš na tajomné tmavé siluety skál a rozmýšľaš, ktorú vežu vychutnáš zajtra.

Proste piesok mi učaroval. Nebolo ani jedno leto, aby som ho aspoň dvakrát do roka nenavštívil. Pribúdali skúsenosti, pribúdali vylezené ťažké cesty. Šicí stroj na Prachove, inokedy Západní letci na Bránu na Hrubici, preliezli sme i vzletného Údolného Kápla. Objavovali sme Adršpach, steny, škáry, komíny i rajbuňky. Na Leteckej na Milencoch zisťovali ako drží drsný piesok na trenie. Stojíš na kúske sklonej skaly, ruky bojzlavivo opieraš do hladkých vlniek. Voľnú nohu položíš do oblíny o kúsok vyššie. Postaviť sa alebo nepostaviť? Skúšaš preniesť váhu do druhej nohy. Musíš! A ono to drží! Domáci ti radi pomôžu, vyradia ti ťažkú cestu. Alebo ťa za chvíľu nenápadne posielajú na nejaký prásk:

"To si dejte, to je ľahký, to zmáknete."

Sadnú pod skalu a vážne pozerajú, ako ti ruky kľžu v mokrej škárke. A keď sa ti potom zázrakom podarí z vlhkého rajbuňku dočiahnuť do obľej rímasy:

"Ty vole, jak tam dosáh. Tam nedostanou ani kluci o dvacet čísel vyšší."

Ide ti o držku, ale stojí to za to. Tá atmosféra je nenapodobitelná.

Preliezli sme Bojogénesa na Koráb v Teplických skalách. Poldo nám už dávno pri našich stretnutiach radil:

"To by ste mali skúsiť, to je niečo pre vás, je to čiste stenová záležitosť."

Prečo nie, skúsime. Ale potom stojíme na Chrámovom námestí a to čo vidíme, nám skutočne vyráža dych. Takmer povestami opradený Bojogénes! Krecbachova cesta, ktorá už deväť rokov nemá priestup, veľké bruchaté previsy, v ktorých majú byť oblé chyty, historická slučka, ktorá chytila dlhý pád nemeckého lezca. Spústa neúspešných pokusov pieskárskych majstrov. A tá dlhá štreka k druhému kruhu, vraj sa tam nedá nič založiť na istenie. Naháňa to strach.

"No čo, v najhoršom zlaníme z prvého kruhu, nebudeme ani prví, ani poslední."

Gustáv nám požičiava dobré lano so slovami:

"Chlapci, jak to uděláte, přestávám lézt."

Navrhujeme sa, snažíme sa popadnúť dych, ktorý nám chýba aj v ľahkom teréne. Psychická záťaž je obrovská, stíska nám hrudník a na nohy viaže olovené závažie. Andrej ako vždy s prilbou na hlave lezie k prvému kruhu.

"Nač mají přílby?"

"No ti tam jdou najisto létat," ozyva sa odpoveď z vrcholu Koruny.

"My tam ideme vyberať kavčie vajíčka," snažím sa o vtip, ktorý mi ale zo zovretého hrdla vychádza len veľmi ťažko. Skupinky ľudí pod nami. Prvý kruh. Zrazu dostávam výborný morál, zatnuté prsty do vodorovných rímsičiek, druhý kruh, tretí kruh. Už nás nikto dole nedostane! Bojogénes je náš!

Gustáv liezť neprestal a aj my sme liezli na piesku ďalej. Neraz sme spali na Náchodskej chate v Aďršpachu, neraz sedeli pri pivku v Zátíší. Neraz sme pozerali po možnostiach nových ciest a radi by sme boli okúsili tú slasť siahnuť na panenskú skalu, ako sme na to boli zvyknutí z domácich cvičných skál. Ale čo sa dá stihnúť za dva dni víkendu? Sedím pri kruhu, ku ktorému som len s ťažkosťami doliezol. Bol som rád, že som sa ho mohol konečne chytiť. Ale je to elegantné miesto, nohy mám opreté o výhodnú plošinku, pekne ho sem niekto usadil. Ako to urobil, veď ja som sem nevedel ani dobre vyliezť? A túžba skúsiť to tiež, vybrať miesto pre kruh, zistiť sa uzlíkom, prevliecť slučku cez hodiny, ktoré doteraz slúžili len času, zavrátať alebo čo sa to vlastne robí, tá túžba vo mne dozrievala.

Končil som štúdiá na vysokej škole, no dostať sa na týždeň alebo na dva na piesok, spojiť sa s niekým, kto to vie a kto sa v tom vyzná, sa mi nepodarilo. Všetko vyriešila šťastná náhoda. Dostal som sa na vojnu do Pardubic a vojna to bola výborná. Veľa voľného času, možnosť trénovať na Škrováde a skoro každodenné lezenie na betónovom pilieri pri Chrudimke neďaleko kasární. A hlavne výborná partia z Pardubic a Chrudimi. Mocan, Mirek, Poldo a Hája, Karel a Cikán. Už to bolo jasné, budem liezť na piesku nové cesty. Prišli moje prvé kruhy, už viem, čo je to navrtávák, rourák i ako zatemovať kruh olovom. Celá abeceda pieskárskoho umenia sa mi stala blízka. Stavania z rozporových komínov alebo z úzkych ríms, prípadne priamo z potoka, čistenie rajbuňkových stupov kartáčom, veľká výdrž pri zavrtávaní... Liezli sme ťažké a pekné cesty, ale na tú prvú som len čkal. Vedel som, musí to byť ťažké stenové lezenie, ak tu chcem niečo dobré po sebe zanechať. A to som chcel, chý-

balo mi to ku spokojenosti. Rozoberali sme rozne "nereálne" možnosti s Poldom i Mocanom. A medzitým začalo padať zo stromov žlté lístie.

Druhú októbrovú nedeľu sme mali ísť na zraz na Kalamárku. Kalamárka, krásne anfer-
zitivové cvičné skalky nad Detvou neďaleko Zvolena. Tam som začínal; učil sa lezecké-
mu umeniu, zakladať slučky, zatíkať skoby. Tam som poznal radosť z objavovania, z
lezenia nových ciest. To oni ma naučili visieť v previsoch na malých chytíkoch,
vydržať, nespadať. Bol som rád, že kamarátom ukážem svoje obľúbené terény. No
v tom prišiel telegram, zraz je až za dva týždne. Rýchlo volám Mirovi, ideme do
Adršpachu, skúsime niečo v Teplických skalách, vezmi kovárnu. A tak sa začal ro-
diť moj sen.

Večer sa v teple adršpašského hostinca stretáva stará známa parta. Stando tu už
sedí pri pivku a hneď na nás máva. Je tu proste ako vždy, je jasné, že budeme spo-
lu podnikáť.

"Zajtra ideme do Teplíc," hovorím mu.

Vobec ho to neprekvapuje, len sa pýta:

"Máme dost železa?"

Moc toho nemáme. Mirek jeden kruh, Stando jeden kruh, ja jeden kruh od Poldy.

"Musíme zajtra niečo kúpiť, na naše plány bude toho železa málo."

Viac o zajtrajšku nehovoríme. Vonku svietia nádherné hviezdy a tíško šumí jesenné
zožltnuté lístie. Konečne sme v Adršpachu v slušnom počasí a to hneď akosi zavä-
zuje. Bez veľkých rečí je jasné, že zajtra sa po skaláku flákať nebudeme. Jedno
pivko, druhé pivko, tretie pivko, príjemná vrava a šum, ktorý takmer uspáva. Ide-
me zalahnúť, ďalší deň potrebujeme byť fit.

Chladné ráno nás zastihuje na cestičke do Teplických skál. Je ešte skoro, nikde
žiadni turisti a skalky patria len nám. Neponáhleme sa, pozeráme možnosti, kumštu-
jeme, išlo by to vyliezť, nešlo. A rozprávame o našich dnešných plánoch.

"Skúsime niečo nereálne?" pýtam sa.

Každý vie, na čo myslím. Chránové námestie poskytuje ešte veľa nereálnych možností.
No my sa nejdeme pokúšať o prvovýstupy prvýkrát. Máme už svoje skúsenosti a vieme,
že začínať deň zaveseným pytlom na nereálnej ceste nie je nič príjemné. A tak po-
jdeme vyrobiť najskor niečo reálne. Na Baštách to už má Stando vyhladené. Pre-
chádzame popod vzletnú Hlásku a za chvíľu nás pohlcuje chlad a vlhko širokých tep-
lických komínov. Výborne sa tu hrá na Indiánov, ale teraz na to nie je ani chuť,
ani vhodná doba. Už by som chcel byť ďalej, tam, kde sa čeluste komínov otvárajú
do nádhornej scenérie Chránového námestia. Som tu len druhýkrát v živote a keď
znovu stojím pod týmito záhadnými výtvormi prírody, vzlet a výška stien mi preni-
ká až do kostí. Koruna, Koráb s Bojogénesom, ako luk previsnutá hrana, ktorou za-
čínajú Chránové steny, Chránová škára, Muší cesta a vpravo od nej hrana. Hrana,
v ktorú dúfam, že sa mi v jej rímsach, bielych previsoch a tmavých žliabkoch spl-
ní sen. Hrana, ktorá volá po ceste a zároveň ňa upozorňuje, tadiaľto neprelezieš!
Láka ňa svojou členitosťou v dolnej časti a hneď odpuzuje previsnutými pupkami.
Žasneš nad jej architektúrou a bojazlivo pozeráš do vyhladených žliabkov na jej
konci. A hlavne si tu malý, maličký človečik pri tejto mohutnej hrane, ktorá svo-
jím vekom a výškou ňa prevyšuje.

"Kde si bol ty, keď som ja rástla?" - pýta sa ňa nemým príslym pohľadom tmavých

očí dier v bielych previsoch.

"Kde bolo ľudstvo, keď ma príroda odievala do mojho šatu, keď mi vietor daroval moje hodiny, keď voda vyryla do mňa úzke škárky a mach mi do zelena sfarbil hlavu?", pýtajú sa ťa zovreté ústa jej tenkých ríms.

Neodpovedáš. Ale vieš lepšie, tak dobre ako nikdy predtým, nesmieš jej ublížiť, nesmieš jej dôstojnosť pokoriť chladným železom. A ak sa odvážiš vyvrtať do jej tela dieru pre kruh, musí to byť diera na zavesenie náramku, ktorý ju bude ešte viac okrášľovať. Musíš dobre zvážiť svoje možnosti, opatrne sa s ňou hrať, jemne ju čistiť kartáčom a ak si nebudete rozumieť, radšej sa vráť! Skláňam svoju hlavu a ticho kráčam ďalej.

Na Baštách nám Stando ukazuje možnosti. Je jich tu dosť. Obchádzame skalky a nakoniec si vyberáme. Veža, ktorej dali meno podľa himálajskej sedemtisícovky Janu, nám poskytuje jasnú cestu. Pekná škárka a nepríjemný traverz cez hranu na balkónik. Tam bude kruh. Z balkónika bude treba postaviť do plytkých sokolíkov a rajbuňkov. Až na vrchol nevidieš, ale ten záver sa nejako vyrieši. Po kruh lezie Cikán, je tam škára a on je na škáry odborník číslo jedna. Mirek bude pokračovať na vrchol. Všetko ide pekne po poriadku, len Mirov rourák je strašne tupý a Stando volá dole:

"Teda takový rourák jsem ještě v ruce neměl! Já se na to vykašlu! - Pojď si to vysekat sám!"

"Ale Stando, nějak to zvládneš," odpovedá Miro. "No na Prachov je celkom dobrý."

A tak seká Cikán ďalej. Kruh, postavenie, pekné lezenie, vrchol, slniečko. No proste Jesenná pohoda, tak sme našu cestu nazvali. Ja sa však celého tohto diania zúčastňujem len fyzicky. Myslou som pod svojou nereálnou hranou. Stihnem ešte dnes zaklopať na jej dvere, trochu ich pootvoriť, nazrieť do zakázanej izby?

Prichádzam pod hranu sám. Ešte len teraz, keď ju teplými lúčmi pohládza slnko skláňajúce sa k západu, vyniká jej krása. Komínikom leziem na malé predskalie, tu rozbijeme náš tábor. Pozerám hore. Asi dvadsať metrov nado mnou, tam, kde končí zelená zóna ríms a začína biela stena, tam by mal byť kruh. Dali ho tam asi pred šiestimi rokmi lezci, ktorých prezývajú Atléti. Ku kruhu liezli zrejme sprava zo škáry, lebo stopy po lezení priamo po hrane nie sú žiadne. Biele previsy ich ďalej nepustili, no rozišli sa s hranou v dobrom. Problém ostal otvorený.

Tak, ako som prišiel, siaham prvýkrát na ňu. Rímsy sú ostré, držia ako chyty, držia v nich žabky a kde je rímsa široká, drží v nej päšť. Je to príjemné zistenie. Zaisť to veľmi nepojde, nuž čo, treba si veriť. Ak na to nemáš, ak to nemáš preliezť s istotou, nelez na mňa, hovorí hrane. A to už prichádza Miro a ja budem musieť začať liezť. Obúvam si bačkorky, ešte nikdy v živote som ich nepoužil na žiadnu cestu. Teraz mi snáď pomôžu. Treverzujem doprava a výšky podo mnou razom pribúda. Bačkorke držia výborne na trenie, staviam sa na okraj oblej rímsy, široká šnúra a stojím v ďalšej.

"Ještě se kousek natáhni, tam je chyt," volá Miro.

A naozaj, kapsa so zahnutými okrajmi. Vľavo od nej druhá. Do spodnej dávam malý uzlík, padeť by som doňho nechcel, ale je fajn, keď ho mám založený. Musím liezť šikmo doprava hore, to je jasné. Ďalšia rímsa mi pripomína pery popraskané od slnka. Lámavé okraje hádzem pod seba a zakladám do vodorovných škárok dve malé slučky. Po podobnej kozmetickej úprave rímsy nado mnou som zase o meter vyššie. Ale kadiaľ teraz?

"Co se s tím tak hraješ?" volá Miro. Asi ma chce vyhecovať k zvýšenej aktivite. Ale mňa neznervózni a nepopoženie. Tu platí len jedno, lez pomaly, opatrne a na výhrž. Siaham do rímsy vpravo od hrany. Načuhujem sa do ďalšej. Ale kdeže, do tej nikdy nedočiašneš! Čistím kartáčom rajbuňkové stupy, pre ľavú ruku je určený oblý chyt, pre pravú dierka na jeden prst. Teraz krok. A rýchlo žabky do hľbokej rímsy.

"Už by som si dal aj istenie," hovorím si, ale čo v týchto oblinách. Traverzujem po pekných stupoch doľava na hranu. A hľa, perfektné hodiny! To sa mi páči, hran-ka moja. Doliezam na šikmú policu a zase tu ide istenie. Fajn. Teraz by som mal podľa obhliadky zdola liezť doľava a žliabkom hore do miesta, kde začínajú biele steny. Keď sa tam pozriem, problém je vyriešený. Teda problém, kadiaľ to istotne nepojde. V žliabkoch by som sa ani nechytal. Ale priamo na hrane sú chyty. Staviam sa vysoko do previsu a kapsa! Na ľavú ruku ďalšia. Vysoký krok a ostrý sokolík. Vstýčim sa a predo mnou sa objavuje kruh. Starý, zhrdzavený, ale kvalitne osadený, zatemovaný ferofixom a na ideálnom mieste. Už sa stmieva. Bolo to zatiaľ dobré, hrana. Aj tvoje previsy vyzerajú odtiaľto lepšie ako zo zeme. No teraz musím zla-novať ku kamarátom. Ako sa spúšťam dole a vyberám slučky, ktorými som sa zaisťo-val, dvere na hranu sa zase privierajú. Už som na zemi a oni sa tie dvere celkom nezavreli, ostala v nich malá skulinka. Pojdu ľahšie otvoriť. A čo zajtra, hrana, budeme si rozumieť?

Večer zase sedíme v hostinci pri pive a gitarách. Známí lezci sa schádzajú zo všet-kých kútov skál a debaty sa točia len o lezení.

"Tak co jste mákli?"

"Vylezli jste něco nového?"

"Kde jste zase byli škodit?"

No niečo sme vyliezli a ani sa netajíme tým, čo by sme zajtra vyliezť chceli. Skor naopak. Chcel by som, aby tam ešte niekto išiel s nami. Jednak, aby vychutnal tú krásnu prvú dĺžku a jednak, aby sme mali pri prvom kruhu pár ľudí, proste morálnu oporu. Povzbudivé slovo, dobrý kamarát pod tebou, ktorý ti verí, to veru pomáha. A posúva to hranicu s nulovým potenciálom hodne vysoko. A ja by som ju mal najradšej ež pri prvom kruhu, lebo ďalej to pojde do tuhého. Preto, keď vidím Poldu, hneď idem za ním.

"Tak jaké to bylo?" pýta sa ma.

"Ale fajn, pekné."

"A co ta stěnka nad kruhem a ty převisky, půjde to?"

"Ale snáď hej. A nešel by si, Poldík, s nami?"

"No nevím. Ale do Teplic se podívat přijdu."

To je celý on. Žiadna veľmi presná odpoveď. Zábava sa rozbieha, hrá gitara, ozýva sa spev. Chlapci sedia v rohu na zemi. Kde - tu štrngajú malí panáci a začína byť veselo. Nenápadne sa vytrácam do tmy. Veľa rumu dnes večer by mi zajtra v previ-soch ťažko pomohlo. Kráčam sám na Náchodskú chatu. Ktovie, či niekto pojde s nami. No nič, ráno je múdrejšie večera.

V nedeľu sme s Mirom na Chrámovom námestí prví. Na našej hrane nevidieť nič nového. Len ja sa s ňou už lepšie poznám. Znovu obúvam bačkorokky a bez veľkého klopa-nia na dvere začínam liezť. Ide to výborne. Viem, kde aký uzol založiť, kde opá-

sať tenký driek hodín slučkou. Za chvíľu som pri kruhu. Miro si dole ako správny návštevník očistil lezečky a už lezie. Páči sa mu to. Veď akoby aj nie, táto hrana sa musí páčiť každému. V pohode dolieza ku kruhu. No teraz zakláňame hlavy ďaleko dozadu a pozeráme nad seba. Hneď nám je jasné, že zatiaľ sme len v predsieni. Hlavná biela komnata je ešte len pred nami a k nej vedú pevné dvere veľkých previsov. Snažíme sa pochopiť štruktúru tej gigantickej stavby nad nami. Biela skala, zdá sa byť dosť pevná, ale trochu solí. Miestami z nej vytrčajú dobré kyzzy, len či sa nebudú lámať. V platničkách sú zvislé plytké trhlinky a v previsoch vidieť čierne oči hlbokých káps. Možno tam budú niekde aj hodiny.

"Tak já to teda zkusím," vraví Miro a hneď sa chystá vyraziť. Vešia na seba všetko možné, slučky tenké i hrubé, karabíny, kartáč, do vrecka navrtávek a cez plece kladivo s nastrelovacím hrotom. Traverz doľava je ľahký. Potom ale už treba liezť previslým vŕbením a žarty idú bokom. Našťastie stienka o kúsok vyššie je plná dobrých chytov a kyzov; len s istením je to slabšie. Slučka okolo najväčšieho kyzu a malé hodiny. Len také morálne. Nad Mirom je veľký previs, potom krátka stienka, ktorá končí vo vinkli ďalšieho previsu. To bude oriešok! Keby to aspoň nebolo tých osem metrov nad kruhom.

"Ako to tam vyzerá, Mirko?" odkláňam sa maximálne od kruhu.

Miro je pod previsom, slušne stojí na kyzoch a nemusí sa veľmi držať rukami. Proste sa to dá ustáť. To je dôležité. Dá sa obhliadnuť ďalší terén, špekulovať.

"Nějaké chyty tu jsou, ale nic moc. A je to strašně do kopce."

Skúša naliezť do previsu. No zodvihnúť nohy z dobrých stupov, do toho sa veru nechce.

"V druhém vinkli jsou dobré hodiny, jen se k nim dostat," nerozhodne prešlapuje na mieste. Chyty sú malé a skala ešte k tomu trochu solí. Skutočne všetky ťažkosti navršené na seba. Vľavo nad previsom je veľký kyz, ale je mimo sféru našich záujmov. Z neho by sme nikde neodliezli. Miro to skúša priamo. Načahuje sa nad previs, no platnička nad mím je bez chytov. Zase rýchlo dole a vyklepať si ruky. Možno by to išlo trochu viac vpravo, je tam vysoko dobrý chyt, ale nezdá sa byť veľmi pevný.

"Pojde to, Mirko?" volám zase hore.

"Chybí tu ten správný nadprevisový chyt. Budeš to muset jít zkusit ty."

Že by som mal veľkú radosť z tejto odpovede, to povedať nemožem. Ale aspoň sa trochu zahrejem, lebo pri kruhu je mi už zima. Miro zlieza opatrne dole, snažím sa ho jemne pridržať cez slučku zavesenú na kyzze. A už je pri mne. Sedíme zase spolu pri kruhu.

Na chvíľu padá zo mňa napätie. Stále som sledoval svojho kamaráta, opatrne povoloval a doberal laná. Snažil sa mu poradiť a bál sa, aby sa mu nevylomil nejaký chyt. A strpal, keď som si predstavil, že by malo fungovať jeho istenie. Teraz si úlohy vymeníme. Budem sa starať len o seba. Pod previs sa lezie ľahko, hlavne keď mám zhora lano. Ale za chvíľu to končí. Som pri slučkách a moja prvá starosť je, pozrieť sa na toto istenie. Kyz je opásaný najlepšie, ako sa dá, hodinky sú celkom zbytočné, a tak kumštujem, čo by sa tu ešte dalo založiť. Vpravo odo mňa vidím nad malým previsom plytkú trhlinku. Veď tam pojde uzlík! Hneď ho aj zakladám, snažím sa, aby bol perfektný. Dotláčam ho kladivom a mnohokrát trhám za slučku smerom dole, musí sa tam riadne zaseknúť. Fandím si, aké dobré istenie som vymyslel. Ale nie

dlho, lebo len čo som urobil krok doľava, uzlík vypadol. Znovu ho zakladám a presviedčom sám seba, že na zaťaženie smerom dole by určite držal. Miro je inej mienky. Začínam študovať previs. Vodorovné hodiny nad ním lákajú, ale dvere k nim sú silné. A ja tu žiaden paklúč použiť nesmiem. S rovnakým výsledkom ako Miro sa márne snažím preraziť priamo. Na pravačku hore chytík je, ale čo z toho, keď vyššie je hladká platnička. A to som ani nenašiel odvahu siahnuť ľavou rukou vyššie. Naliežť do previsu, ťažisko ide ďaleko od skaly, zase sa s vypätím síl vrátiť. Od dych. Nie, rovno to nepojde, treba skúsiť máličko vpravo.

"Tak Mirko, bacha, dám pokus."

Viem, že Miro pri kruhu ma pozorne istí, ale je to akási psychická pomoc toto upozornenie, pri ktorom musí spolulezec zakloniť hlavu dozadu.

"Dobrý, Igore," otriasa sa od zimy. "Za chvíli tu mám sluníčko a potom si môžeš lézt, dokdy chceš."

Nohy v širokom rozpore, ľavou rukou beriem za dobrý spodný chyt. Načahujem sa, áno, to je ono, Tu je schovaný kľúčik k problému. K ďalšiemu ostrému chytu mi chýba ešte takých pätnásť centimetrov. Tie musím prekonať. Zliezam späť. Pri druhom pokuse objavujem na ruky malé medzichyty. Ďalší pokus a zisťujem, že sa na nich udržím, len keď sa ich chytím oboma rukami. Stačilo by na chvíľočku sa pustiť jedného z nich a siahnuť vyššie, ale práve to nejde. Miro by tam možno dočiahol z toho spoďáka, rozmyšľám o kadečom. S vypätím síl sa vraciam do dobrých stupov.

Dole pod nami majú chlapi výbornú poďivnú. Trochu im aj závidím. Do omrzenia naliezam do previsu a zdá sa, že hrana odolá. Treba tu veľmi silno zaklepať na tieto nepodajné dvere. Áno, dalo by sa to urobiť železným kruhom. No kruhom sa na brány búchalo v stredoveku, teraz sa to už nerobí.

"Miro, skúsím to ešte raz," volám dole. Čo bude potom, keď to nevyjde, to ešte neviem. Ale aby som to ďalej skúšal, to by už nemalo význam. Sústreďujem sa, premýšľám nad každým pohybom, ktorý urobím, nad každým chytom, ktorého sa chytím. Premietam si v mysli svoje kroky, aby boli presné, ekonomické, len tak sa mi môže podať dostať sa vyššie. Teda do toho! Za spoďák sa vykláňam do previsu, nohami robím úplnu šnúru. Malé chyty, napínam prsty a svaly na pravej ruke na prasknutie a ľavou sa načahujem za ostrou hranou. Mám ju! Teraz je už len jedna cesta, hore, k hodinám. Sú celkom blízko, ale aby som sa k nim dostal, musím si vymeniť ruky na hranke. Nevnímam na svete nič iné, len pár chytov okolo seba, o stupoch nehovorím, pretože nemám takmer žiadne. Aj Mirov hlas mi znie z veľkej diaľky. Prst za prstom vymieňam na chyte, už sa ho držím celou pravačkou. Rýchlo siaham k hodinám a vtom sa mi zasekáva dych! Nedočiahnem na ne tak, aby som sa mohol chytiť ich drieku. Skúšam siahnuť na hodiny zhora, ani to sa nedarí. Len aby ma neopustili sily! S vypätím opäť siaham odspodu a prsty mi miznú v malej dierke, ktorá robí z toho kúska pieskovca hodiny. Trochu lapám po vzduchu a už by som chcel mať slučku na zaisťovanie. Beriem z pleca ederlitku, ale tá nejde prestrčiť cez hodiny, pretože mám v nich prsty. Nechce sa mi pustiť mojej záchreny. No musím. Chytím sa za protiľah, rýchlo slučka, karabína, zapnúť lano. Fuj! To som si vydýchol, konečne sa môžem trochu skonsolidovať.

"Výborně, Igorko!", začínam zase vnímať slová od kruhu.

Natisnutý pod ďalším previsom, nohy pokrčené, dlho neoddychujem.

"Igore, nad tebou jsou výborné kapsy," radí mi Miro. Áno, vidím ich aj ja, tiež

som myslel, že sú to kapsy. Ale to sú len diere smerujúce kolmo hore v strmom pre-
vise. Až vyššie sa zdajú byť dobré chyty. Vykláňam sa k nim, sú to výhodne zahnu-
té kapsičky vo zvislých škárkach. Lepšie by sa tu hodili chyty zahnuté smerom do-
le, ale nestažujem si. Je to namáhavé, no ide to. Doliezam pod tretí previs a kap-
sičky zmizli. S ťažkosťami sa pridržam oblych hraniek. Veľký blok duní, nemožem sa
ho chytiť a to je zlé.

"Igore, zavrtáš tam?" pýta sa Miro.

"Neviem." Odpovedám skutočne podľa pravdy. Naozaj neviem, ako by som sa rýchlo za-
chránil. Zavrtáš? Kruh by tu už kľudne mohol byť. Žiadostivo pozerám nad previs,
kde vidím dobrú trhlunku. Tam by sa držalo! Niekoľkokrát si vymieňam chytíky v ru-
kách, až nájdem tie pravé, ktoré majú aspoň trochu ostrejšie hrenky. Dlhý krok cez
previs a trhlunka je moja. Stojím nohami pod previsom a to strašne ťahá za ruky.
Aj tak sa pokúšam založiť uzol. Beriem do rúk najsilnejšiu slučku. Už sa nevládzem
držať ľavou rukou, pridržam sa pravou. Upravujem uzol na založenie. Chytiť sa ľa-
vou rukou, pravú si vytriasam. Chytiť sa pravou, zakladám uzol. Boha! Je malý. Vy-
ťahujem ho a už sa musím prechytiť. Držím sa pravou, rozviazať uzol. Prechytiť sa.
Viažem osmičkový uzol. Nejde to, Prechytiť sa. Uzol je zaviazaný. Prechytiť sa. Ko-
nečne je založený v trhline a môžem sa držať obidvoma rukami. A keby aspoň výsled-
ný efekt odpovedal tej strašnej námahe. Radšej na to nemyslím a leziem ďalej. Po-
sledná stienka končí pod veľkým previsom, tam musí byť kruh. Na konci stienky trčí
ohromný atómový kyz. Ten mi je vodítkom. Driek nemá veľmi hrubý, ale na ňom placka
ako dľaň. Hotový atómový výbuch. Pomocou roznych obliskov a chytov na stisk dolie-
zam k nemu. Pridržať sa ho takmer nemožem. Placka by sa istotne odlomila a k driek-
u sa dostanem tak jedným prstom. Ešte šťastie, že vľavo od kyzu sú dobré chyty.
Okolo kyzu dávam tenkú slučku a rýchlo zavrtáš. Keby sme na to nemali našu novú me-
tódu, tak by som sa tu zbláznil. Niekoľko presných úderov s kladivom s nastrelova-
cím hrotom, trochu zavrtáš, údery do navrtávaku a sedím. Osadenie kruhu je už len
otázkou času a fyzickej námahy.

Kruh je osadený. Môžem sa trochu popozerať po okolí. Miro je skoro dvadsať metrov
podo mnou a máme za sebou polovicu hrany. Boli to tvrdo vybojované metre. Nad seba
sa radšej veľmi neďívam. Slnko svieti už aj na mňa, keď Miro začína liezť. Pod pre-
visom mi mizne z očí akoby sa ukryl v nejakej jaskyni. A už bojuje k hodinám.

"Ten Igor, to je hovado!" reve na chalanov dole.

"A kde máš ty veľký chyty?" kričí zase smerom hore.

Som rád, že sa mu to nezdá ľahké. Pri kruhu má ruky kvalitne vyťahané.

"Ale vieš, ktoré svaly ma z tohto lezenia najviac boleli? Na krku," vravím mu.

"To jo, v tých previsech je treba sa dívať za sebe."

Pozeráme zase hore. Previsy, previsy. Veľa toho nevidíme. Ale to nám už pomáha sln-
ko. Sme na rozhraní svetla a tieňa a na náprotivnej stene máme presný profil toho,
čo nás ešte čaká. Tek teda, previs nad kruhom, možno za ním plošinka, ďalší veľký
previs a kolmá hrana a potom už "len" tri previsy tesne za sebou a vrchol. Dolezie-
me to vobec?

"Miro, pojdeš ďalej?"

"Jen si jdi, dneska ti to leze," a podáva mi slučky.

Previs nevyzerá zle, leziem za spodné chyty a nasleduje obrovský raf. Sú to celé

hodiny. Slučka a veľkými zábermi sa dostávam nad previs. Vidina plošiny sa razom rozplynula, lapám po dychu pod ďalším veľkým bruchom. Nemožem ani otočiť hlavu, aby som sa pozrel, ako to vyzerá nado mnou. Naráža na skalú. Treba sa tu udomáčniť.

"V prévisu je určité rímsa," vyčítal Miro z tieňového profilu našej hrany. Hľadám si spodné chyty, druhou rukou už šmátram nad prévisom, rímsa nikde, len malá dierka. Chvalabohu aspoň tá. Ešte chvíľu váham, potom sa vztyčujem. Rímsa vyššie je výborná. Len keby to išlo zaistiť. Slučka na kyze v rímse. Vyliezť nad previs skutočne nemám nárok. Bude tu treba postaviť.

"Klidne tam zavrtej," počujem zdola. Nie je mi treba dvakrát hovoriť. Už sekám dierku pre navrtávak a vytriasam si ruky. Niet asi väčšej "slasti", ako zavrtávať v prévisu. Nekonečne veľakrát vymieňam ruky v prévisu, kým zase sedím v sedačke. A zase osadiť kruh.

Už je po obede a som hladný, smädný a unavený. Kamaráti nám zdola posielajú aspoň vodu. Mať to už tak za sebou. Už len necelých dvadsať metrov. Keď Miro hovorí o tom, že sa ponáhľa domov a že by sme mali zlaniť, je to lákavé. Ale keď si predstavím, že by som ešte niekedy mal liezť k druhému kruhu, je mi špatne. Musíme to ešte skúsiť! Chlapci lezúci na Měsíční nám radia:

"Nad tebou je to úplne hladký, ale asi o osm metrov výše se zdá být dobrá rímsa."

No výborne, tých osem metrov bude musieť Miro máknuť. Dolieza ke mne. Hore to nevyzerá celkom špatne. Konečne kúsok "len" kolmého lezenia. O vrchol vých prévisoch nerozmýšľame. Žiadne váhanie, postaviť a Miro odlieza. Kolmá rajbuňková hrana je ale oveľa ťažšia, ako sa zdala na prvý pohľad. Kde tu dierka a oblé stupy. Pod prévisom je to najhoršie, žiadna rímsa, žiadna plošina, ale hľadáš. Mirova pravá noha začína považlivo vibrovať.

"Len klud, Miro. Musíš tam zavrteť."

"Já bych se rád uklidnil," vraví Miro a noha sa mu klepe ďalej. Držiac sa za malé dierky, zavrtáva. Skala je strašne tvrdá.

"Já tedy asi nezavrtám," počujem zhora beznádejný hlas.

"Len bojuj," povzbudzujem ho.

A Miro bojuje, skúša sekať dierku o kúsok vedľa a ono to ide. Človek sa len tak ľahko nevzdáva, hlavne keď mu hrozí šestnásť metrový pád.

Štvrtý kruh. Nepočujem od neho veľa optimizmu:

"To bude chtít ještě asi oko."

"Nič sa neboj, len ma rýchlo dober a za chvíľu budem hore," odpovedám. Ďalší kruh aj tak nemáme. Pokiaľ k nemu doliezam, Honzovia s Cikánom vybehli hore na Chrámovky. Majú nás ako na dlani. Je to istotne úžasný pohľad. Lená visia voľne vzduchom a s ich koncami si pohráva vetrík. Jesenné slnko je už nad obzorom a jeho lúče sú teplé a mäkké. Chlapci nám radia, kde nad prévisom je ský chytík. Staviam sa vedľa kruhu. Odspodu v prévisu je malá kapsička na tri prsty, keby tu nebola, nemali by sme nárok na ďalší krok. Načahujem sa hore, oblina a potom malá rímsa. Rád sa vraciam na Mirove plecisa a ku kruhu. Ale obzrel som si to, viem ako na to. Počkajte chvíľu, chlapci, hneď vám ukážem, ako sa elegantne lezú veľké prévisy. Vystúpam do kapsičky, pravou rukou beriem za oblínu nad prévisom a ľavou za rímsičku. Široký rozpor, nohy prakticky vo vzduchu a dlhý krok do výborných chytov. Úkrok dopra-

va a kráľovsky stojím. Ešte kúsok a ruky mi skoro po lakte zapadajú do najkrajšej rímsy na najkrajšej hrane. Tie pery už nekričia, nelez na mňa, tie pery s úsmevom hovoria, podarilo sa vám to, chlapi. Po výborných stupoch a plytkým žliabkom doliezam hore. Honzovia se Standom nestihli ani dobre prebehnúť z Chrámoviek na Martinské steny. Mám obrovskú radosť, ktorú sa vobec nesnažím zakryť a ešte väčšiu spokojnosť. Unavení sa trmácame dole pod stenu.

Zase stojím pod tebou, hrana. Ďakujem ti. Ďakujem ti za obrovský zážitok, za dobré rímsy. Ďakujem ti za kapsičku v previse a biele hodiny. Za to, že tvoje chyty boli pevné a hlava zbrázdnená ryhami času. Stojíš tu tak, ako si stála dávno v minulosti, ako tu budeš stáť dávno po nás. Hrdý, dôstojný výtvar prírody, na ktorom si človek vyskúšal svoje sily, ale nikdy ťa nemože pokoriť. Pozerám na teba a ani sa mi nehce veriť, že tam niekde strašne vysoko som sa držal svojimi rukami, hladil ťa, poznával ťa a pomaly stúpал vyššie. A len kruh v tvojom bielom boku mi hovorí o splnenom sne.

JANUS*

VOLNÉ LEZENÍ ... dvě jednoduchá slova zaklínající podobu odvažných výstupů ... proudění pohybu ... tanec na skalní stěně ... s Johnem Muirem na paměti ... nezraňovat skálu

VOLNÉ LEZENÍ ... dvě jednoduchá slova ... snadná slova ... zdroj diskusí ... paradox a konflikt

VOLNÉ LEZENÍ ... Janus moderního lezení. Prostý a čistý styl v kontrastu s intenzitou rozporů a někdy intrikami kolem nových výstupů ...

"... on má vždy dvě tváře a Ty máš vzácnou možnost obdivovat jednu a opovrhovat druhou."

/John Dryden/

Ti, kdo volně lezou nejobtížnější cesty a hledají maximum čistoty, často naleznou sami sebe ponořeny do diskusí o nepodstatných podrobnostech pravidelně doprovázejících nové cesty. Jednoduchost je cíl - složitost je cesta, které je dosaženo. Volné lezení nezraňuje skálu, ale někdy traumatizuje duši. Paradox na paradox.

První průkopníci a jejich přátelé se mohli smát. Skály byly neohraničenou arénou veselé radosti, ve které se skoba nebo vklínělec nesměl nechat, zůstala pouze rýha na skále. Dnes je zatlučení skoby neodpuštitelný prohrěšek. Koušek železa spíše pustoší svědomí než skalní stěnu.

* JANUS - římský bůh se dvěma tvářemi

"Vyzpovídej mě, Otče..."

"Za mé hříchy..."

Pro dnešní lezce je tak snadné odsoudit hrdinské činy předchůdců. Moderní, volný výstup novou cestou je "lepší" než krásný výstup s použitou skobou. Technické výstupy Laytona Kora v Coloradu byly odváty jako veliké činy skončené etapy. Mnoho věcí bylo tehdy nejasných, vybavení nedokonalé a technika nevyvinutá. Dnes přijdou lezci do hor s nejmodernějším vybavením. Boty se speciálními podrážkami a průvodce s detailním popisem obtížných kroků. Současnost. Styl Laytona Kora však byl v šedesátých letech absolutně nejlepší a nejvhodnější. Lézt s technickými prostředky bylo únosné do roku 1970. Časy se mění - co bylo dobré v minulém desetiletí, dnes nevyhovuje. Otázka "lepší" nebo "horší" je prostě špatně postavená. Volné lezení je soukromá radost. Uspokojení je přinejmenším stejné jako při lezení s kladivem. Ale očividně jednoduchá krása volného lezení je kalena debatami o otázkách morality a konfliktu mezi svobodou a společenskou kontrolou. Zájem je opravdový a nepopíratelný. Klasické lezení se skobami už není v kursu a řady puritánských vyznavačů volného lezení rostou. Návrat ke klasickému způsobu lezení (stejně jako Rousseauův návrat k přírodě) nic neřeší. Puritáni nepochybně vedou cudný život, ale nelichotivý je produkt nadměrné morality. Aplikace puritánských principů na lezecké problémy je nemožná.

Pocit hříchu, viny a duševní muka mezi dobrým a špatným brzdí lezce stejně jako gravitace nebo představa pádu na zem. Moderní kazatelé s jejich "budeš" a "nebudeš" v ničem nepomohou.

"Odpusť mi, Otče ... pro mé hříchy..."

"Použil jsem postupové prostředky"

"Odštípl jsem malý chyt"

"Navrtal jsem nýt"

"Nezměrně jsem kamarádovi záviděl výstup"

"Chtěl jsem své jméno vidět v průvodci"

"Tvé hříchy jsou neodpuštělné, můj synu. Budeš se svíjet v mukách a věčném zatracení."

Volné lezení je zde a pravděpodobně nezanikne. Stále více lezců propadne kouzlu volného lezení. Velké debaty skončí. Kazatelé odejdou a nové výstupy nahradí jejich místo. Nastane bezstarostná atmosféra a vzpomínky na minulá desetiletí.

VOLNÉ LEZENÍ ... dvě jednoduchá, prostá slova ... likvidace výtahů ... zjednodušená skutečnost ... čas a prostor znovu určen ... existující znovuzrození ... poezie ... štěstí ... a prostá krása obřetného pohybu.

"Horolezectví - životní forma a pomoc v životě" - to bylo téma symposia, které uspořádal rakouský, německý a jihotyrolský Alpenverein začátkem června 1977 v Innsbrucku. Reinhold Messner, hlásná trouba mladší horolezecké generace, zde přednesl referát, který vyvolal mnoho pozornosti a diskusí. Messner volá po naprosto samoučelném horolezectví, po lezení výhradně pro zážitky. Zpochybňuje současný přístup k horolezectví, alpské spolky a jejich práci.

Význam horolezectví spočívá v tom, že při něm můžeme nabýt poznatků o nás samých. K těmto poznatkům dospíváme osobními zkušenostmi a pocity, které jsou nesdělitelné a bez odkazu na cokoli jiného.

Protože horolezectví není smyslem našeho života a příslušné pocity jsou nepřenositelné, nebylo by lezení ani životní formou, ani pomocí v životě, kdybychom je vyloučili z všedního života. Díváme-li se ale na ně jako na něco normálního, co patří k životu, a ne jako na něco mimořádného /"útěk z města", "horolezectví jako romantický životní styl"/, může být jakýmsi katalyzátorem při hledání sebe sama.

Celý náš život je vlastně jediný pokus nalézt sám sebe a je smutné, že mnozí z nás umírají dříve, než se v tomto smyslu vlastně narodili.

Mezi konsumním terorem a ždímáním výkonů existuje dnes nebezpečí zmeškat sám sebe, ztratit se sobě či nikdy se nenalézt. Již ve škole jsou nám vnucovány hotové myšlenky. Naprogramovali nám úlohu úspěšných lidí, z kterých se mají stát dobří poplatníci a kteří mají přispívat k zvyšování "životní úrovně" společnosti. Pro mne ale životní úroveň neznamená pouze více volného času, víc místa v bytě, víc komfortu, víc peněz, nýbrž v první řadě bytí.

K horolezectví je toho zapotřebí málo především tehdy, začíná-li člověk úplně dole a vychází-li ne z nějakého ctižádostivého cíle, nýbrž sám ze sebe. K horolezectví člověk nepotřebuje ani cíl, musí být jenom otevřený, schopný autentických zkušeností. A tyto zkušenosti patří pouze jemu samému. Tím se dostáváme k ego, k individu. Z tohoto hlediska je horolezectví cestou k ego, cestou k sobě samému.

Sedlák ani lovec ještě něco takového nepotřebovali, zabývali se tak intenzívně půdou, loveným zvířetem, plody země, že se cítili součástí přírody. Teprve ochuzení života v průmyslové společnosti vyvolalo potřebu horolezectví. A vidíme tu, že i v této formě života jsou možné autentické zážitky, dokážeme-li se něčím zabývat intenzívně, rozvíjíme-li tajemno a nadšení. Totiž všude tam, kde má svět svá tajemství, otevírá se a je možné jej zpětně získat. Ale tam, kde myslíme čistě v hotových myšlenkách, je tajemno vyloučeno a cesta k seberealizaci, které často předchází

"cesta do nirvány", je zatarasena tuhým cílem.

Horolezectví je tedy zcela individuální zážitek, vycházející z bezmezné volnosti /svobody i od cíle/. A všechna ta individua dohromady provozují horolezectví. Ně Alpenverein či jiné alpské sdružení. Když se horolezci sdružují do organizovaných houfů či skupin, otevírá se tu široká cesta k nátlaku. Vzniká nebezpečí, že i Alpenverein poskytne náhražku náboženství.

Člověk, který patří k nějakému spolku, je většinou člověk pevných názorů, často už vůbec neschopen poznat identicky sám sebe v sobě, mít autentické zážitky. Existuje již dnes velké nebezpečí, že se Alpenverein stal jakýmsi zážitkovým pojištěním /Erlebnisversicherung/.

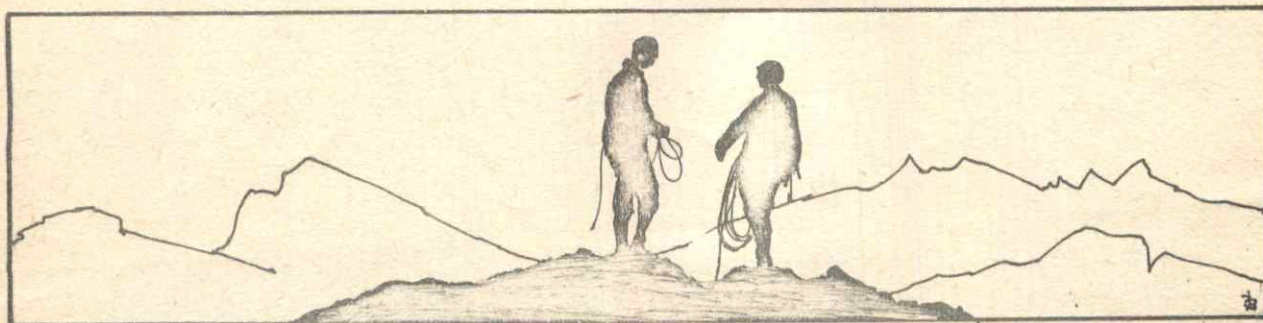
Je proto třeba změnit úlohu Alpenvereinu? Každopádně to považují za diskutabilní a dále se ptám, neměli-li bychom nechat chaty rozpadnout, přestat značkovat cesty, upustit od vydávání průvodců s přesnými popisy výstupů, zakázat v prostoru hor všechny lanovky a stavby silnic.

Alpenverein může mít dnes ještě jedinou úlohu, a sice vpouštět lidi jako individua při jejich hledání sebe samých do pokud možno nedotčených hor. Je tu nebezpečí, že hory budou zpostošeny všemi těmi značkami, lanovkami, kyslíkovými přístroji a nýty, vydáváme se dokonce v nebezpečí, že coby stádní tvorové už nebudeme prožívat, protože si předem stanovíme, co je to prožitek. Nebo protože jej definuje skupina - v tomto případě Alpenverein. Na místě zážitku pak stojí pouhý fakt: výstup cestou č. 35 na chatu Takatak a sestup trasou 112. Tak si zhradíme možnost cesty k sobě, možnost nalézt sami sebe.

Mnozí z nás trpí, když si uvědomují své schopnosti a energii, které od nás v běžném životě nikdo nevyžaduje. V horách by mohli najít příležitost žádat to po sobě, objevovat sebe. Autenticky a dlouho prováděné horolezectví dokáže léčit strach ze života a nuda. Tím, že v sobě skrývá myšlenku tajemna, může být klíčem k sebepoznání, bičem na cestě k sobě.

Proto nemůže být horolezectví životním stylem, nanejvýš pomocníkem v životě - nesmíme od hor očekávat, že nám poskytnou smysl a obsah našeho života, stejně jako to nesmíme očekávat od svých bližních. To záleží pouze na nás samých.

Der Bergsteiger 1/78

Nejsem Messner - a jak jsem si přečetl předchozí článek - ani nebudu. Protože však letos je to dvacet let, co jsem začal šmátrat po skalách, nemohu si odpustit několik poznámek.

Nejprve fakta. Žijí v zemi, kde horolezectví není zdaleka tak populární jako v působišti R. Messnera (dobře vím, že je Ital). Kromě toho nemám svobodné povolání, takže se nemohu živit lezením. A hlavně jsem toho tolik neviděl a ne-vylezl.

Nechci celý život hledat jen sám sebe - zdá se mně to málo.

Nežiji v pustině, ale mezi lidmi. Neznamená to, že jsem

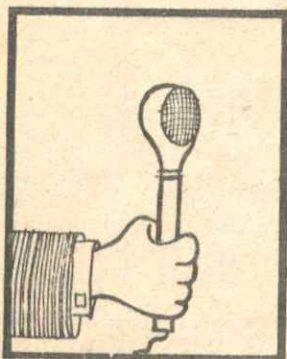
nadšen davem na Jizerské 50 nebo houfem autoturistů v Krasu. Ale koukat jen na své vnitřní já - to by mě asi nebavilo. Rád si něco vylezu sólo, ale zrovna tak rád se vrátím mezi lidi, zvláště mezi kamarády. Ne kvůli chlubení se - takové slabůstky se spíše tutlají - prostě proto, že jsou to lidé, kteří myslí, dělají i blbnou stejně jako já. Naleznu tím ne sám sebe, ale svoji maličkost promítnutou do množiny lidí stejných zájmů. To zdaleka neznamená, že musím bezpodmínečně chodit a lézt s celou hordou na stejný kopec. Každý z nich, tedy i já, máme nějaký cíl - ať si to uvědomujeme nebo ne, ať je konkrétní nebo hluboce zasunut v podvědomí. Pochybuji, že Messner jej nemá. Určitě má a setsakramentsky důkladně jej hledá. Být schopen "autentických zkušeností" nemusí jen horolezec a tajemstvím neoplývají jenom hory. Spíše myslím, že tajemství je, jak se zachovám ve zdi, zda se neleknu moc nebo jestli to nepřepísknu. A marná sláva, v zásadě si dokazují, že to či ono ještě zvládnou, případně mám radost, že umím. A proč kvůli tomu jezdím do hor? Inu proto, že každý člověk je ve své podstatě dobrodruh - v tom dobrém slova smyslu. Hory jsou (dosud) jednou z mála oblastí, kde se musím spoléhat na sebe, kde musím prokázat, že jako součást přírody nejsem tak zdegenerovaný, abych v ní neobstál bez ústředního topení a auta. A ať dělám co dělám, sebe sama nemohu nalézt. Také nemohu o lezení říct, že je životní formou nebo životním stylem. Ale přes mnoho civilních průšvihů se mně podařilo přenést díky jakési "horolezecké filozofii". Nechci to rozvádět, ale jeden z důsledků je schopnost ze všeho se umět radovat. Jako v horách. I když zavěsíte vak, máte radost, že jste dokázali couvnout, že jste zavčas zatroubili k ústupu a že zase stojíte v suti. Těžko má takovou možnost třeba běžec. Aspoň pochybuji, že by se radoval, když ho někdo vyplatí. A našel jsem sám sebe? Houby, našel jsem spásnou civilizaci, kde po rozmrznutí začnu chystat další avantýry, další dobro - družství.

Starosti s Alpenvereinem jsou nám naštěstí cizí; i když takový zájezd Spórt-turistu bezesporu zážitkem je - v tom jsme Alpenverein bezpečně předstihli. Nebezpečí plánovaných prožitků nám nehrozí a pochybuji, že ohrožuje lezce alpských zemí. Nevě-

řím, že přečtení popisu cesty v průvodci mě zbaví zážitku. Vím i o případech, kdy takový popis zážitky umocnil nebývalou měrou. Mohu ubezpečit odpůrce, že jednoho podzimního večera jsem nabízel království za značenou cestu dolinou Mlynice. Není rozhodující proč. Faktem zůstává, že nalezení toho žlutého fleku na kamení byl zážitek jako hrom. Kdybych při této příležitosti hledal sama sebe, našel bych blba, který se za světla nepodíval, kudy vede cesta dolinou. Takhle jsem se pouze ujistil v tom, že kdo hledá, najde, a vzdá se jen otužilý slaboch.

Prohlašuji při plném vědomí a s normální hladinou adrenalinu v krvi, že moje říkání je čistě subjektivní, že je nikomu nevnučuji, že jsem to napsal, protože jsem chtěl. Protože nemám rád věci z b y t e č n ě složitě. Vždyť to naše konání je docela prosté. Děláme to pro radost a proto, že chceme. Stejně je to jen taková hra. Znáám lidi, kteří dokonce tvrdí, že lezení je samoučelná blbost. Také názor a zároveň důvod, proč lézt.

ROZHOVOR HOTEJLU

V uplynulém roce působily v asijských velehorách dvě výpravy; zatímco výprava Severočechů dosáhla vrcholu Kalenky /6 931 m/ alpským způsobem, vykonali "Tatraci" náročný traverz sedmitisícových štítů v dolině Urgend-e-Bala. Oba podniky jsou v historii čs. horolezectví ojedinělé a snesou světové měřítko.

O rozhovor jsme tentokrát požádali vedoucího tatranské expedice do Hindúkuše ing. arch. Miloslava N e u m a n n a, zasloužilého mistra sportu.

- H: Mílo, jsem rád, že mohu vyzpovídat přímo vedoucího expedice; to se ještě mně ani HOTEJLU nikdy nepodařilo. Jaké to je být vedoucí?
- N: Nic zvláštního. Jenom máš nerváky i v době, kdy ostatní se už mohou v klidu připravovat na vlastní sportovní činnost. Ještě na žádnou expedici jsem nejel tak psychicky vyčerpán jako tentokrát. Zato jsem z titulu své funkce nemusel v základním táboře umývat nádobí.
- H: Tak to zrovna moc výhod není. Ovšem ze stejného titulu můžeš zhodnotit sportovní výsledek expedice.
- N: Z ryze sportovního hlediska stojí výše polsko-anglický výstup severovýchodní stěnou Kohe Bandaka /6 843 m/. Ovšem v našem případě nešlo o pouhý traverz, ale o kombinaci vážného stěnového výstupu s traverzem. Tedy to, co se běžně dělá na Kavkaze nebo v Alpách, ale v Hindúkuši ještě nikdo nic podobného nevykonal. Dá se tedy říci, že naše expedice byla úspěšná a vnesla do podnikání v Hindúkuši něco nového. Konečně samotný prvovýstup pilířem na Acher Čiogh by aspiroval na výstup roku, a i kdybychom nevylezli nic jiného, nebyla naše výprava zbytečná.

- H: Zkus porovnat lezení v Himálaji s Hindúkušem. Mám dojem, že Hindúkuš může být jakýmsi odrazovým můstkem pro neexpediční výstupy v Himálaji. Co si myslíš Ty?
- N: Popravdě řečeno byl Hindúkuš v porovnání s druhou expedicí na Makalu procházkou po rozkvetlé louce. Hlavním důvodem je počasí. Nemohu říci, že bychom se v Hindúkuši nějak flákali. Maximálně se makalo, stále se pendlovalo mezi tábory. Ale vše se dělo v psychické pohodě. Stále byl "plech", co se ráno naplánovalo, to se také udělalo. Žádné nerváky, všechno záviselo pouze na nás a našich schopnostech. Pouze dvakrát za celou dobu pobytu napadl poprašek sněhu, který nijak neohrozil naše plány. Jinak Tvůj dojem o "odrazovém můstku" je zcela správný. Hindúkuš je ideálním zkušebním kamenem pro sportovní výstupy v Himálaji a jako takový je zejména Poláky plně využíván. Dá se říci, že v současnosti je většina výstupů v této oblasti realizována alpským stylem. Je to světový trend, který se přesouvá i na vrcholy nejvyšší.
- H: Dlouhé soužití poměrně malé skupiny lidí v horách přináší jistě řadu potíží, špatných nálad a někdy i rozporů. Je z tohoto hlediska výhodnější taková oddílová expedice nebo obří výprava celostátní?
- N: Je pravda, že delší soužití přináší problémy. Byl by zázrak, kdyby tomu tak nebylo. Malé expedice jsou v tomto směru mnohem zranitelnější. Rozpory totiž vznikají i mezi nejlepšími kamarády. Při větším počtu lidí je možno se takovým vydrážděným dvojicím vyhnout, ignorovat je, dokud se neuklidní. V případě malé výpravy tato možnost není. Není myslitelné někoho vynechat z plánované činnosti, aniž by tím bylo ohroženo dosažení sportovního cíle. Lze tedy říci, že výběr účastníků takové šesti-osmičlenné expedice musí být z hlediska vzájemné snášenlivosti mnohem opatrnější a náročnější.
- H: Jestli jsem dobře rozuměl, tak je po téhle stránce lepší velká expedice s pevným a plně respektovaným vedením. Jak to dopadlo u vás při rozdělování se na vrcholovou a podpůrnou skupinu? Musel jsi použít autority vedoucího?
- N: Abych pravdu řekl, na žádné expedici jsem nezažil nějaké rozpory motivované účastí ve vrcholovém družstvu. Vždycky se totiž už během přípravy výstupu vytříbili lezci, kteří mají nárok být ve vrcholovém družstvu. A pochybuji, že by se kdy někdo cítil nějak postižen nebo ukřivděn. Mezi námi v Hindúkuši byla situace naprosto jasná. Každý věděl, kolik věnoval přípravě, a ta byla pro nominaci vrcholového družstva rozhodující. Přesto jsem nominaci dělal já, ovšem po vzájemné dohodě. Mohu říct, že to bylo bez problémů. Původně jsem se nechtěl závěru vůbec zúčastnit, protože se domnívám, že vedoucí má spíše řídit finále než se ho bezprostředně účastnit. Nakonec to dopadlo jinak a byl jsem ve trojici, která dokončila traverz.
- H: Byly nějaké rozdíly ve výkonnosti mezi těmi, co už byli ve výškách a těmi ostatními?
- N: Rozdíl byl velmi znatelný. Už při přípravě traverzu se ukázalo, že ti, kteří už byli ve výšce nad sedm tisíc metrů, se mnohem snáze aklimatizovali. Není to ovšem tak úplně jednoznačné, protože schopnost aklimatizace úzce souvisí s věkem. Ti úplně nejmladší se dost trápili. Marná sláva, himálajský věk je spíše po třicítce. My, co jsme byli na Makalu 76, jsme se cítili jako v Tatrách, i když se pochopitelně ta výška pozná.
- H: Jak jste se připravovali - myslím fyzicky?

N: Hlavně běháním. Necítím se povoláný radit ostatním. Mně se nejlépe osvědčilo začít tak 3-3,5 měsíce před odjezdem pravidelně každý den běhat. Nejprve spíše po rovině a poměrně dlouhé tratě. Po měsíci začnu běhat kopce a postupně zvyšuji tempo. Zásadně běžím kopec naplno, dokud to jde. Podle toho, jak vysoko na sjezdovce vyběhnu, posuzuji, jak na tom jsem. S vrcholu sjezdovky se oklikou vrátím dolů a celý okruh tak 7-10krát zopakuji. Důležité je, aby návrat nevedl strmým terénem a neničila se tak kolena. Kdysi jsem běhával s kletrem, ale časem jsem to úplně zavrhl. Rozhodně to neslouží páteři a efekt není nijak zvlášť velký. Spíše se dá běhání kombinovat s dřepy na jedné noze.

H: Hermann Buhl ve své knize říká, že k úspěchu v Himálaji není nutné mít přečezeny nejtěžší cesty v Alpách. Platí to i dnes?

N: Na první pohled by se dalo říci, že doba se změnila, že v Himálaji se už dnes nechodí, ale někdy i dost těžce leze. Říkám na první pohled, neboť stejně tak se zvedla lačka i v Alpách. Cesty, které v Buhlové době platily za extrémní, se dnes běžně lezou. Takže jeho věta platí i dnes, jenom jaksi na "vyšší úrovni". Ani nyní není nutné k úspěchu v Hindúkuši mít vylezenou Grosovu cestu na Dru. Ovšem velmi důležité je umět se rychle a s maximální jistotou pohybovat v terénu klas. IV - IV+. A to nejen v pevné skále, ale také v úplně šotolině. Další důvod, proč se v nejvyšších horách uplatňují spíše starší, vylezenější horolezci.

H: Kdybys měl poradit kamarádům, kteří plánují expedici, co bys jim zdůraznil?

N: Hlavně volbu cíle. Měl by to být cíl obtížný, který by znamenal při nejmenším krok vpřed alespoň v našem horolezectví, přitom však reálný nejen po stránce technické, ale i finanční, administrativní atd. K tomu přispívá maximální informovanost o dané oblasti. Nehodí se na takovém sběru poznatků šetřit ani čas, ani peníze. Vhodně založený základní tábor je důležitější než sebelepší výzbroj. Zrovna tak je hloupé utratit všechny peníze za vynášku jen proto, že nevím, na kolik mohu smlouvat. Z takových maličkostí sestává celý úspěch expedice. Jenom nadšení nestačí.

H: Co bylo nejobtížnější na celé expedici?

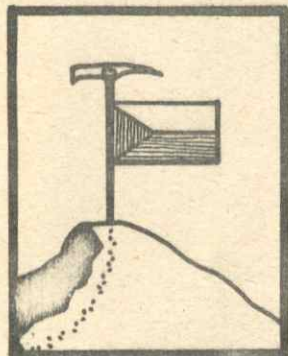
N: Odjet. I když seženeš peníze z reklam a podpor podniků a tělovýchovných jednot, to ještě nic neznamena. Klíčovým problémem je zajištění valut a to vyžaduje skutečně pevné nervy. Během posledních dvou měsíců před odjezdem jsme asi desetkrát určitě jeli a určitě nejeli. Nakonec byla naše cesta zamítnuta definitivně několik dní před odjezdem. Faktem je, že podobné situace se opakují téměř u všech zahraničních výprav, takže nezbyvá než doufat, že právě ta vaše nebude ta neuskutečněná.

H: A ještě otázka nakonec; kam pojedáš letos?

N: Nikam. Taková výprava se nedá dělat často, protože spotřebuje obrovskou spoustu času, peněz a energie. Myslím, že z jedné oblasti je možné uskutečnit takovou expedici tak jednou za tři roky, častěji ne. Ale stojí to za to a věřím, že po nějaké době "Tatranci" opět někam vyrazí.

H: Mílo, děkuji Ti za rozhovor a přeji Ti spokojené a zase jednou teplé léto bez sněhu.

za HOTEJL rozmlouval
-šp-

Motto:

Není důležité to vylézt,
ale dostat se tam.

(variace na
olympijskou myšlenku)

Když má člověk občas nějakou přednášku o lezení, málokdy se nějak moc zmiňuje o cestě pod kopec - pokud to cvšem není povídání o expedicích, kdy bývá cesta často větším zážitkem než výstup samotný.

Když jsme se v úterý 10. ledna pozdě večer dobalovali, netušil nikdo z naší čtveřice, jaké horory nás čekají. Po jistých problémech ve středu ráno, které mně značně pohnuly žlučí⁺, jsme u Sylvy v Bystrci naložili auto, které pěkně sedlo k zemi jak F 1, Petr otočil klíčkem zapalování a začal recitovat "Balíček karet": zařadím-li jedničku, vzpomenu, že nad námi v nebi je jen jediný bůh ... trojka mu měla připomenout "trojici boží", ale vyrovnávání smyku na zledovatělé vozovce předčasně ukončilo projev jeho básnického nadání. A tak jsme vyjeli - jak podotkl Sylva - "ani korytnačka". Vítr rozháněl sníh a my si to vesele šinuli na západ. U Devíti křížů (cca 20 km za Brnem) rána, pilot Petr bravurně zvládl smyk a pak následoval koncert sehraných mechaniků firmy Škoda STW - trojúhelník, hevery, montýrpáky, atd., atd. - a jedeme dál.

Dojíždíme k Jihlavě a najednou bum, bum, bum... bác, rána, pilot Petr zastavuje u kraje a následuje - trojúhelník, hever, montýrpáky, atd., atd. Situace byla komplikována pouze výletem Petra s Mauglim do jihlavské Mototechny za účelem zakoupení nové pneumatiky 16x6. A jedeme dál směr západ. Když slunce už tam bylo, tak my byli teprve v Praze.

V noci ve 02:00 sestavil Jirka Novák kolonu vozidel čs. reprezentantů, ve které jsme měli pořadové číslo 3. Ale ouha, auta kamarádů jsou rychlejší, a tak Petr pronáší zaklínací formuli - "vše doženeme při sjezdech".

V jednom z prvních sjezdů rána a potom souvislá kanonáda rachotu z utrženého výfuku. Auto s pořadovým číslem 4 výfuk přejelo (prý to vypadalo jako klacek) a auto s pořadovým číslem 5 nám ho přivezlo na vrchol protějščího kopce, kde jsme mezitím zastavili.

Objevilo se heslo "nezoufejte, bude ještě hůř" a tak jsme výfuk zastrčili na zahrádku mezi lyže a jelo se dál.

+) Autora totiž okradli o moc peněz a dokladů dřív, než se stačil domluvit s taxikářem na odvozu zavazadel.

Před Berounem opět jeden ze sjezdů, ve kterém chce Petr dohnat, co se dá. Tiše jsem hlesnul - "neblbni, jsou tady samé 180° zatáčky, znám to z vojny."

První levá, druhá pravá a pak levá - smyk, jeden patník, druhý patník (naštěstí jen laminátový), příkop, auto jde na dvě kola, všichni vevnitř vyvažujeme jak na sidecaru a když už skoro jdeme na střechu, utrhne se ze střechy zahrádka a s celým obsahem (lyže, batohy, výfuk) mizí v lese a auto se vrací na všechny čtyři. Náš sehraný kolektiv však již nic nerozháže - jeden běží s trojúhelníkem vzhůru po silnici, další s baterkou dolů lesem pátrat po zahrádce a zbytek vykládá náklad. Prý to dostaneme zpět na silnici v "teplejch". Párkrát jsme se zapřeli, zařvali "hej - rup", upšoukli vrchem a spodem a nic. Naštěstí jel kolem za chvíli tirák, který nás vytáhl.

Začátek pracovního procesu ve středu 11. ledna nás zastihl v autoopravně v Horšovském Týně, kde nám přivařili výfuk a Sylva kupuje pro jistotu náhradní poloosu. Plní optimismu přijíždíme na Folmsvu, poměrně dobré odbavení, jen na záchod se nesmí, neboť celnice se má slavnostně předávat a tak WC se šetří na ministerskou návštěvu.

Kousek za hranicí, někde poblíž Sträubingu se opět ozval známý zvuk - bum, bum, bum. Po prohlídce gum zjišťujeme, že se objevila vpravo vzaďu sympatická boulička zvící velikosti menšího melounu. Po informaci v blízkém servisu (gumy 16x6 nejsou - mají pouze LAND ROVERY a ty jezdí hlavně ve Švýcarsku) dáváme auto na zvedák a měníme vyboulené pláště ze zatížené zádi dopředu a naopak. No a pak ujižňáme závratnou rychlostí 40 km/hod. a očima slídíme po krajině hledající vrakoviště. Sylva totiž zjistil, že disky z VW brouk se hodí na naši Škodovku. Po několika pokusech a díky Sylvovu řečnickému umění získáváme kola z VW a na poslední chvíli vjíždíme do Mnichova, kde je další sraz s ostatními. (Nutno podotknout, že poslední původní guma praskla při zpáteční cestě před Zürichem a domů jsme přijeli vpředu VW brouk, vzaďu LAND ROVER.)

Zbytek cesty normálka: Lindau - bivak na chodníku, Gründelwald - bivak v kůlně na nářadí, Kleine Scheideg - bivak v opuštěné trafostanici; no a v úterý 17. ledna ve čtyři hodiny ráno vzhůru na kopec!

Pod nástupem se potkáváme se skupinou "pracovníků", kteří chtějí dělat novou cestu mezi cestami Skotskou a Johna Harlina.

Chvilí si povídáme a Maugli začíná lézt první délku. Hned v začátku to trochu přepískl a tak už na nástupu musím popolázat, aby vyšel štand. Mezitím začal vydělávat na "chléb svůj vezdejší" i strážce Eiger-station a lopatou čistí zavátá okna stanice. Během chvilky se ocitáme v palbě obrovských sněhových kvádrů, které jsou naštěstí jen z prašenu.

Celý první den je lezení výhradně leđovcového charakteru a kromě asi dvou délek ne-nacházíme zvláštní obtíže. Kolem páté hodiny odpoledne zřizujeme bivak a při začínajícím stmívání pozorujeme, jak se kluci vpravo pod námi vracejí z prvního dne "práce".

Ráno využíváme své dosavadní čilosti a tak už kolem šesté hodiny vidím Maugliho, jak mizí za prvním z řady převisů, kterými je přehrazen skalní pilíř naší cesty. Občas využíváme stará lana po Skotech, ale nebudí moc jistotu. V nejtěžší délce druhého dne, kterou lezl Jirka čtyři hodiny, se věším do starého traverzového lana, to se ale vytrhuje a následuje krásné patnáctimetrové kyvadlo. Svým pádem jsem tro-

chu zahrál na nervy pilotovi záchranného vrtulníku, který visí kousek pod námi. Pro jistotu odlétá dál od stěny, asi proto, abych mu příště nespádl přímo do roto-ru.

Na rozdíl od včerejška začínáme bivakovat až pozdě večer. Plošina nestojí za nic, neustále z ní sjíždíme a celou noc nás zasypávají prachové laviny. Ráno stojíme před menším problémem. Buď polezeme normálně a náš pobyt ve stěně se protáhne alespoň o den, nebo se svěříme další památce po Skotech. Rozhodujeme se pro druhou variantu. Staré lano, na kterém téměř chybí oplet, mizí za hranou velké střechy. Až na její hraně Jirka zjišťuje, že je do poloviny prodřená, ale to v ten moment už nevádí, protože má konečně po třicetimetrovém šplhání vzduchem zatlučenou skobu.

Mezitím se zkazilo počasí a na nás sjíždí jedna lavina za druhou. Ke všemu jsme v místech, kde se nedá zajistit. Pro jistotu svazujeme obě lana a doufáme, že devadesát metrů délky nám umožní nějaký lepší štand. Bohužel, ani toto nevychází. Jakékoliv uklouznutí by znamenalo náš konec. Asi po sto metrech, už opět v hluboké tmě, vidíme čtyřicet metrů bokem místo na bivak. Zde trávíme poměrně klidnou noc. Nemusíme být ani přivázáni, protože, jak Maugli podotýká, stejně není k čemu.

Čtvrtý den výstupu pokračují dosavadní problémy. Tvrdý vodní leď (místy až 70°) a ke všemu nám začínají omrzat nohy. Všechno má ale svůj konec. Po poledni se dostáváme na trochu mírnější terén. Jištění sice nic moc, ale už to není tak do kopce. Vysoko nad námi se rýsuje vrcholový hřeben, kde (jak už nemůže jinak být) opět v noci stavíme poslední bivak našeho výstupu.

V sobotu 21. ledna 1978 kolem poledne stojíme na vrcholu. Poslední Českoslováky nezlezená cesta je za námi.

Přehled úspěchů čs. horolezců v severní stěně Eigeru.

Klasická cesta	léto r. 1961	Kuchař, Zibrín
	léto r. 1968	Gult (spolu s německým lezcem Rostem)
	léto r. 1971	I. Novák, Pechouš, Procházka, Pulpán, Soldán, Širl
Japonská direttissima	zima r. 1976	Gříbek, Horka, Martínek, Motyčka, M. Novák, Starčala
Cesta na památku J. Harlina	léto r. 1976	Bednařík, Cícvárek, Sochor, P. Ševčík
Československý pilíř	léto r. 1976	Kysilková, Plachecký, Rybička, J. Šmíd
Skotská cesta	zima r. 1978	Beneš, Krch
Nový československý prvovýstup (mezi cestami J. Harlina a Skotskou)	zima r. 1978	Flejberk, Rybička, J. Šmíd, M. Šmíd

Dosažení vrcholu krajně obtížné hory OGRE anglickou miniepedicí v létě roku 1977 /viz Hotejl 4/77/ znovu dokazuje, že malá skupinka přátel je schopna zvládnout problémy, na nichž by velké expedice ztroskotaly. Odolnost Douga Scotta, stejně jako výkon Angličanů vstoupí do horolezecké historie.

Ogre je se svými 7 285 metry nejvyšší vrchol skupiny Biafo v Karakorum. Od roku 1971 zde ztroskotaly čtyři pokusy o výstup. Sám výstup k nejvyššímu dosaženému bodu - asi 7 000 m, Japonci r. 1976 - představuje krajně náročný horolezecký problém. Skalní bariéry a hřebeny s převějemi uzavírají cestu k vrcholové věži - třista metrů vysokému žulovému sloupu.

Cílem britské expedice bylo vystoupit na OGRE dvěma různými cestami. Paul Braithwaite a Doug Scott chtěli vylézt tisícimetrový jižní pilíř, končící ve sněhovém hřebeni pod vrcholovou věží. Pokus však ztroskotal již na začátku, když pád kamení zranil na stehně Braithwaitea, tak, že ani po dvou týdnech odpočinku nebyl schopen lezení. Mo Anthoine, Clive Rowland, Chris Bonnington a Nick Escourt se chtěli pokusit o průstup JV svahy a JV stěnou, více méně trasou Japonců z roku 1976. Dosáhli Jihozápadního sedla ve výšce 6 800 m, odkud vyrazili Bonnington a Escourt k prvnímu pokusu o vrchol. Dlouhým traverzem sněhovými rampami JV stěny se dostali až do sedla mezi Jihozápadním a Hlavním vrcholem. Protože však postup trval déle než předpokládali, rozhodli se pro výstup na bližší Jihovýchodní vrchol, kterého dosáhli 1. července, čtyři dny po odchodu z Jihovýchodního sedla.

V základním táboře se opět sešla celá skupina a připravovala se k pokusu o dosažení Hlavního vrcholu. Braithwaite nebyl ještě plně schopen a rovněž Escourt se cítil velmi vyčerpán; takže oba zůstali v základním táboře. Zbývající čtveřice vystoupila 11. července do Jihozápadního sedla. Následujícího dne vystoupila západním hřebenem na JZ vrchol, který překročila, a na spojovacím hřebeni mezi Jihozápadním a Hlavním vrcholem zřídila základnu pro útok na vrchol. Další výstup líčí Scott:

" ... Chris a já jsme vyrazili za svítání, abychom přetraverzovali k úpatí vrcholové věže; Clive a Mo měli později následovat. Dvě čtyřicetimetrové délky nás přivedly na ostruhu, z níž jsme museli sestoupit ke sněhovému poli v severní straně. Šikmá řada spár nás přivedla pod naprosto hladkou pasáž stěny, která se ukázala být klíčovým místem celého výstupu. Ještě pět metrů jsem sledoval jemnou spárku než se ztratila. Kyvadlem na vklíněnci jsem se pokoušel dosáhnout opět lezitelný terén. Zběsile jsem se houpal na laně, skoro se mi podařilo umístit další vklíněnc - potom mi noha uklouzla a celá námaha začala znovu. Po celé řadě skoků na hladké plotně jsem konečně zatloukl skobu a zapnul se do ní. Dlouho jsem lapal po dechu. Následovalo deset metrů technického lezení, než se skála trochu položila a já mohl pokračovat opět volně. Ještě jedna čty-

řícetimetrová délka si vyžádala použití vklíněnců, potom byl konec svielé stěny. Traverzem jsme se dostali k vrcholovému kuloáru a když slunce zapadlo nad Hunzou, stanuli jsme na vrcholu. Fascinující pohled na stovky sněhových vrcholů čnějících k večerní obloze. Přes použitá fixní lana je náš výstup velkolepou cestou! Neměli jsme sebou bivakovou výstroj a tak jsme měli obavy, zda dosáhneme svůj záhrab na spojovacím hřebeni. Hlubokým sněhem na hřebeni jsme sestoupili k bloku, od nějž se dalo slanič. Abychom dosáhli výstupové spáry, museli jsme se držet dosti vlevo. Právě když jsem byl na konci lana, dosáhl jsem spáry. Vyvěsil jsem se proti tahu lana, nohama opřel o stěnu a chtěl zatlouci skobu. Ve tmě jsem však šlápl na zledovatělou skálu ... a už jsem letěl ... ! Začal nekonečný pendl. Zdálo se mi, že budu padat snad věčně a můj výkřik zděšení byl slyšet o sedmset metrů níže, jak mi později řekl Mo. Proč tější stěna žlebu mě zastavila, tělo narazilo na skálu, brýle mi ulétly ... ! 'Je po všem!' byla moje první myšlenka. Ale kolena byla v pořádku, jen kotníky ..., když jsem jimi pohnul, pekelně v nich skřípalo. Začala nová hra, za nových podmínek a s novým cílem. Strach jsem neměl, měl jsem příliš mnoho práce. Zatloukl jsem skobu, zapnul se do ní, zatímco Chris slaňoval ke mně. 'Co se stalo?' volal ze tmy.

'Mám zlomenou pravou nohu a levý kotník!'

'Musíme sebou pohnout, abychom se dostali dolů. Na umírání máme ještě dosti času!' Jeho hlas uklidňoval.

Slaňovali jsme dál, dokud to tma dovolila. Na sněhovém políčku vyekla Chris stupy a já se pokusil postavit se na nohy. Podlomily se mi, tak jsem si do stupů klekl. Tak takhle to půjde dál, pomyslel jsem si ... a tak to šlo ještě dlouhých sedm dní.

V ledu jsme vysekali polici a polosedě-pololeže jsme očekávali svítání. Třením jsme udržovali život v nohách. Příští ráno jsme slanili zbývající čtyři délky do kotle v jihovýchodní stěně. Chris šel napřed vzbudit Cliva a Mo a já následoval v jeho stopách jak jsem nejlépe mohl. Přesto mi velké stupy připadaly být nepatrné, tak nejvýše na dva prsty! Mo nám přišel naproti, vzal nám výzbroj a pro mne dělal zvlášť velké stupy."

Noc strávila čtveřice ve sněhové jeskyni na spojovacím hřebeni a spotřebovala poslední potraviny. Příštího dne zuřila venku bouře. Přesto museli co nejrychleji sestoupit; trvajícím nedostatek kyslíku byl už citelný. Příští ráno, 15. července se bouře uklidnila, ale silně sněžilo. Celý den potřebovali k přechodu Jihozápadního vrcholu až k jeskyni na západním hřebeni. Nastala nejhorší noc; bez potravin, ve vlhkých spacácích, stále ještě v 7 000 metrech a před sebou vysoký jihovýchodní pilíř.

" ... Pro mne existovala jen jediná možnost jak vyřešit stále přítomný problém přežití; jediná myšlenka v mém mozku: musím se dostat do základního táboru. A námaha každého dne mne vždy o kousek k životu přiblížila..."

Ráno je bouřka horší než minule, přesto musí sestupovat. Po dvou dnech bez jídla je nejdůležitější sestoupit ke stanům na úpatí stěny, kde je deponováno jídlo.

" ... Sestup byl pro mne čím dál horší, jakoby každý výčnělek mířil právě na moje kolena. Jen ve strmém a hodně zasněženém terénu byl postup relativně bezbolestný. Mo připravoval slanění, takže stačilo, abych sklouzl dolů po připravených lanech. Kolena jsem se opíral o stěnu, zatímco nohy se neužitečně klá-

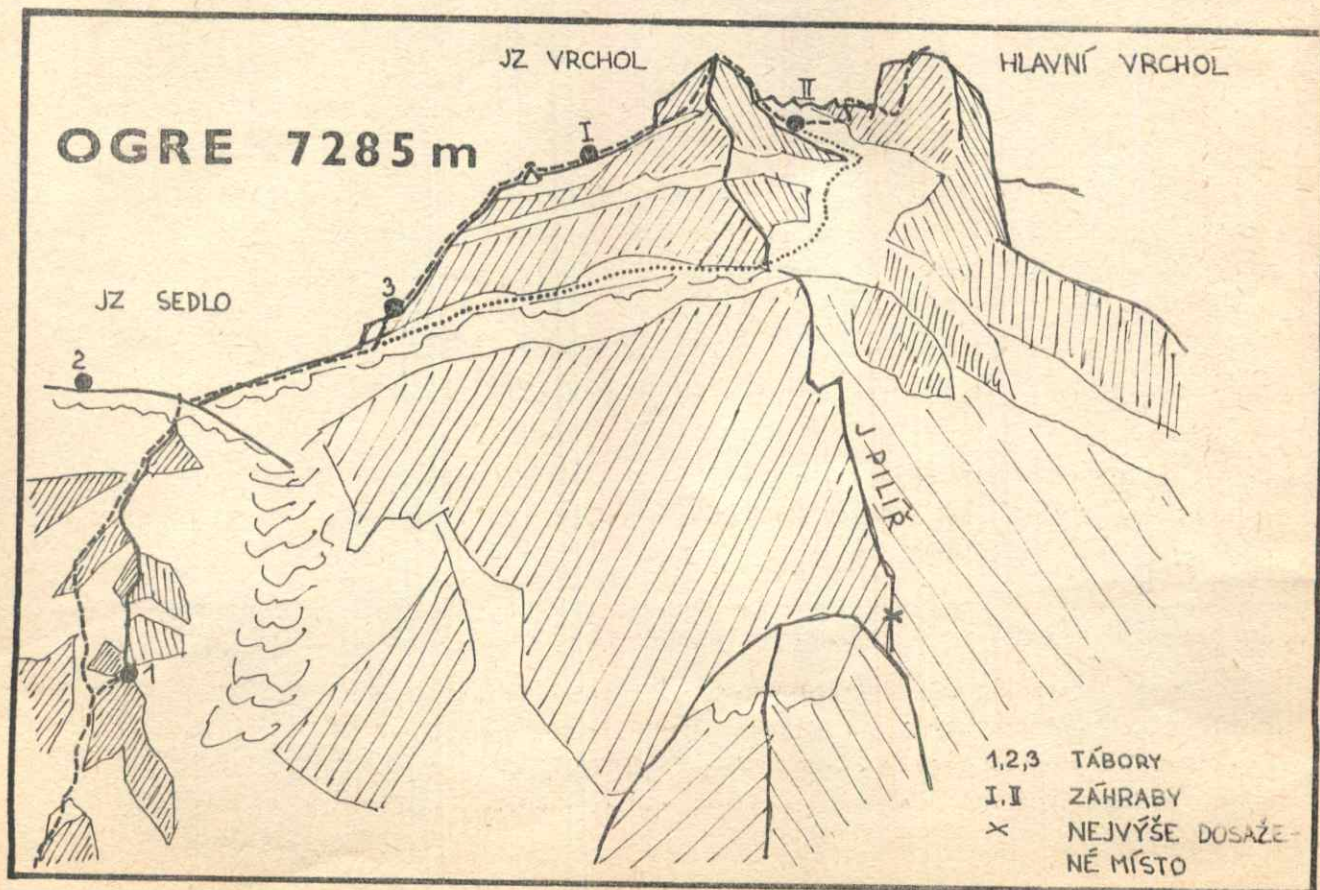
tily v prostoru. Tak to šlo celých čtyřista metrů piliře. Zdálo se, že se vše obrací proti nám. Chris začal slaňovat jen na jednom konci lans. Naštěstí Cliv náhodou druhý konec uvázal, takže Chris spadl jen deset metrů. Bohudík, nic vážného se nestalo, jen dvě zlomená žebra a poraněná ruka. Tak i jemu nezbyla jiná možnost než sestupovat dál bez ohledu na bolesti.

Naše stany skýtaly žalostný obraz, byly zasypány skoro metrem nového sněhu. Přesto jsme byli přešťastní, že jsme mohli vlézt do spacáků konečně trochu ochráněni před řezavě ledovou bouří. Pro mne však nastala krajně bolestivá procedura. Musel jsem zout boty a masírovat své bezvládné nohy, neboť stálé plazení se narušilo krevní oběh. Jedinou útěchou byla myšlenka, že s ubývající výškou se blíží konec utrpení a že bouře nemůže trvat věčně."

Tuto noc bylo Bonningtonovi zle. Objevily se příznaky zápalu plic. Za svítání - bouře byla stále stejně intenzivní - slanilo družstvo do Jihozápadního sedla a pokračovalo k fixním lanům, která vedla dolů do ledovcového kotle.

"... Nesl jsem Clivův batoh, on se musel několik set metrů vrátit, neboť ztratil stan. Jeden a půl kilometru se šlo v měkkém hlubokém sněhu. Mé ruce se pod vahou Clivova batohu hluboko bořily. Často jsem zůstával vyčerpán ležet. A vždy, když jsem zavřel oči, měl jsem fialové a purpurové halucinaci. Viděl jsem neskutečné barvy a tvary, karikatury lidí, oživé minulé doby. Nemělo to žádný smysl, ale pro mne to byly okamžiky, kdy jsem mohl sám sobě utéci a trochu se zotavit, abych zdolal dalších pár metrů..."

Večer postavili stany. Chrisovi bylo ještě hůře. Byl apatický a kašlal žluté hleny. S prvním světlem vyrázejí dále. Pro Scotta se postup změnil v muka, neboť sněhová pokrývka na ledu byla velmi tenká, takže místy lezl po holém ledu. Stany v prvním táboře zmizely, buď je smetla vichřice nebo je Escourt s Braithwaitem snesli dolů. Nezbylo nic jiného než sestupovat dál do základního tábora.

" ... Následující etapa byla pro mne nejkrušnější z celého strastiplného sestupu. Téměř sedm kilometrů po ledovci, z toho jen dva v hlubokém měkkém sněhu, jinak po holém ledu nebo po sutí. 20. července o půl jedenácté večer jsem se přeplazil přes poslední hřeben morény. Nohy jsem měl oteklé od stálých nárazů na skálu a led, prodřené čtyři vrstvy oděvu na nich a kolena jeden krvavý chucvalec. Ještě poslední výšvih a byl jsem na trávě kolem základního tábora. Tábor byl prázdný, jen vzkaz od Nicka: 'Pokud přečtete tento lístek, znamená to, že alespoň jeden z Vás se vrátil!' Psal dále, že sestupuje do Ascole, aby s Paulem sestavil záchranné družstvo. Měl nás již za mrtvé . . . Příští ráno, když jsem vystrčil hlavu ze spacáku, viděl jsem zeleň, květiny, tekoucí potok, hřející slunce, šálek čaje, omeletu ... Přes to všechno, báječné vzpomínky..."

Za pět dní se vrátil Escourt s dvanácti nosiči a Scotta snesli dolů do Ascole.

podle časopisu
Bergwelt 2/78

KONEČNĚ JASNO (i v Jm kraji)

Poslední dodatky o chránění přírody v lezeckých oblastech se týkají Pálavy, Moravského krasu a Českomoravské vrchoviny. Tím je - doufejme - v zásadě vyřešen spor mezi ochránaři a horolezci a můžeme se v klidu oddávat lezeckým radovánkám. Je pravda, že někde jen s razítkem, ale to už dvacáté století přináší. Takže ochránáře nekamenujte - dělali, co mohli!

I. PODMÍNKY PRO PROVOZOVÁNÍ HOROLEZECKÉ ČINNOSTI V CHKO PÁLAVA

1. Horolezeckou činnost je povoleno provozovat v době od 1. ledna do 31. ledna a od 1. července do 31. prosince každého roku.
2. Pro horolezeckou činnost bez dalšího povolení jsou uvolněny lokality Martinka a oblast Trůnu.
3. V Soutěsce je povoleno lézt vyjíměčně pouze špičkovým lezcům. Pro tyto akce je nutné si vyžádat nejméně týden předem souhlas Správy CHKO Pálava a uvést vedoucího skupiny, počet členů a dobu, na kterou je souhlas požadován. Správa CHKO uvědomí Státní lesy, lesní závod Židlochovice.
4. V oblasti Trůnu je zakázáno používat k sestupu i přístupu ke skále svah vlevo od Maturity do doby, než budou realizována protierozní opatření.

5. V okolí všech horolezeckých úseků je zakázáno vstupovat do lesa dále než 30 m od jeho kraje.
6. V lezecké sezóně zajistí horolezecký svaz na každou sobotu a neděli přítomnost alespoň jednoho správce skal.

II. PODMÍNKY PRO PROVOZOVÁNÍ HOROLEZECKÉ ČINNOSTI V CHKO

M O R A V S K Ý K R A S

1. Horolezecké terény, ve kterých jsou výstupy povoleny celoročně:
Krkvčí skála
Hřebenáč
Evropa a Indie
Holštejnské skály
v Pustém žlebu: Americká stěna, masiv Koně kromě koutu za Koněm, stěna nad Hamerníkovou jeskyní, Loupežnická, Pod Salmovkou, Stokorunová, Okna, Za rohem, Černý komín, Stěna u pekla, U žida
v Suchém žlebu: Býčí roh, Čertův most, Evka, masiv Saxifrágy (povoleno jen v jižní nezarostlé části), Henryho stěna
v údolí Punkvy: Hanák, Babylonská věž, Svatý Jiří.
2. Výstupy povolené v době od 15. června do 31. prosince každého roku:
Stěna zapadajícího slunce
Stěna nad vodárnou
Naše stěna
Zapomenutá stěna
masiv jeskyně Býčí skála.
3. Propast Macocha: k výstupu v propasti Macocha je zapotřebí předchozího souhlasu výboru Horolezeckého svazu KV ČSTV v Brně, Správy CHKO Moravský kras a ředitelství organizace Moravský kras. Oddíl zašle písemný požadavek na výbor horolezeckého svazu, který žádost postoupí Správě CHKO a organizaci Moravský kras.
4. Všechny ostatní zde neuvedené horolezecké terény a výstupy jsou celoročně uzavřeny.
5. Horolezecký svaz zajistí vyznačení horolezeckých úseků a přístupových cest v terénu podle bodů 8-10 výnosu ministerstva kultury ČSR čj. 11 318/74 ze dne 25.9.1974. Horolezecký svaz odpovídá rovněž za údržbu těchto značek.
6. Masívy Rorejsi, Žíznivá a Kateřinský prst - omezená horolezecká činnost v době maximální návštěvnosti jeskyní, tj. od 1. 3. do 30. 9.
Při výstupech musí být zabezpečena pod stěnou horolezecká služba upozorňující nevhodné návštěvníky jeskyní na možnost pádu kamení.

III. PODMÍNKY PRO PROVOZOVÁNÍ HOROLEZECKÉ ČINNOSTI V CHKO

Ž Ď Á R S K É V R C H Y

1. Celoročně je povoleno provozovat horolezeckou činnost na těchto lokalitách:
Drátník
Čtyři palice
Devět skal

Rozštípená skála
Vávrova skála
Pasecká skála
Malínská skála

2. V době od 1. ledna do 28. února a od 16. července do 31. prosince každého roku je horolezecká činnost povolena na těchto lokalitách:

Štarkev
Mílovské perničky
Rybenské perničky
Zkamenělý zámek

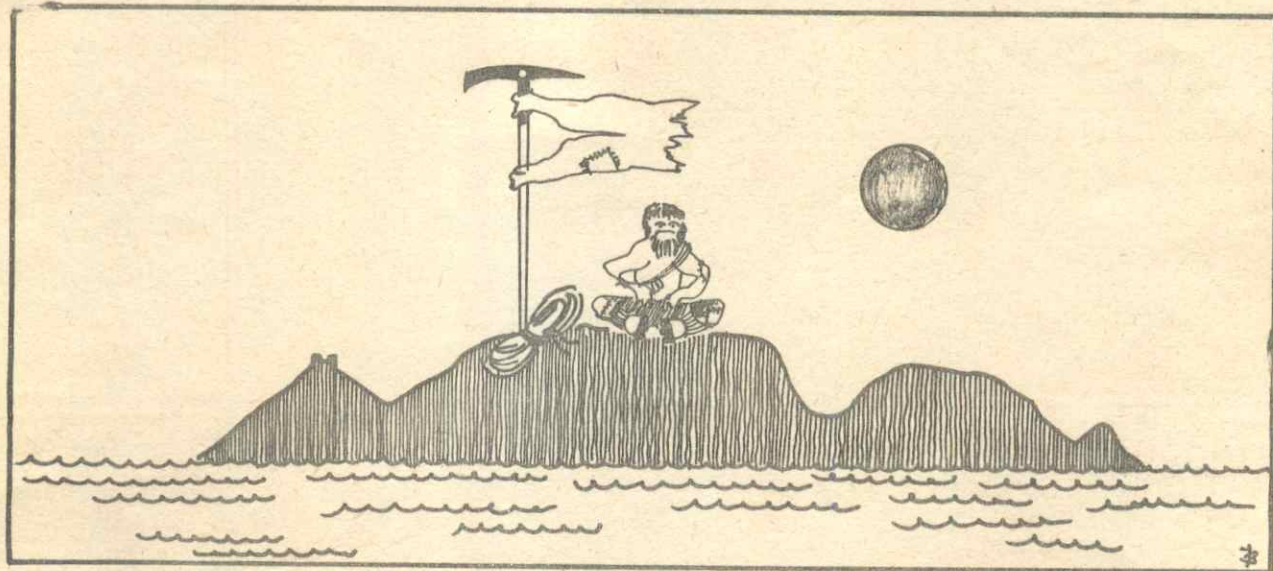
3. V době od 1. ledna do 28. února a od 1. října do 31. prosince každého roku je horolezecká činnost povolena na následujících lokalitách. K činnosti je třeba povolení Správy CHKO Žďárské vrchy. V žádosti je nutno uvést den, na který je souhlas požadován, vedoucího skupiny a počet členů.

Černá skála
Bílá skála

4. Na žádost správce skal může Správa CHKO Žďárské vrchy povelit odstranění jednotlivých dřevin nebo uvolnění kamenů na skalách, pokud tím nebudou dotčeny zájmy ochrany přírody.

5. Horolezecký svaz zajistí vyznačení horolezeckých úseků a přístupových cest v terénu podle bodů 8-10 výnosu ministerstva kultury ČSR čj. 11 318/74 ze dne 25.9.1974. Horolezecký svaz odpovídá též za údržbu tohoto označení.

Podle dohody uzavřené mezi
HS JmKV ČSTV Brno a KS SPPOP Brno
dne 1. prosince 1977

Z rozhovoru s ing Jiřím Ševčíkem v minulém čísle Hotejla vyplývá, že sportovní úroveň našeho horolezectví je víceméně určována současnou špičkou, která udává směr celému "průvodu" lezců.

Stejným způsobem (přibližně) je a musí být veden dav i po stránce administrativní. Neboť, marná sláva, více než jeden člověk je organizovaná skupina a trojice už má vedoucího. Uveřejňujeme proto seznam funkcionářů Horolezeckého svazu ÚV ČSTV a vůbec tzv. "lidí na baráku", kteří "do toho mohou mluvit".

Předseda HS	Tibor Šurka
Místopředseda HS	Dr Milan Vítek
Místopředseda HS	Ivan Gálfy, z.m.s.
Předseda politicko- výchovné komise	Igor Fábry
Předseda metodické komise	Jiří Šťastný
Předseda trenérské rady	ing Jiří Novák, m.s.
Předseda mezinárodní komise	Dr Otto Jelínek
Předseda sportovně-technické a klasifikační komise	ing arch Jiří Ševčík, m.s.
Předseda komise pro mládež	Bronislav Ulenfeld
Předseda zdravotní komise	MUDr Jaromír Wolf
Předseda organizační komise	Dr Radek Roubal
Předseda bezpečnostní komise	ing Milan Lasák
Předseda subkomise skálolezectví	ing Marcel Belica, CSc
Předsedkyně komise žen	Jarmila Vlčová
Předseda hospodářské komise	Zdeněk Brabec
Sekretářka svazu	Renata Wikartová

... a ještě seznam těch, kteří tvoří nebo tvořili výkonnostní špičku.

Zasloužilí mistři sportu v horolezectví:

1. Karel Cerman	5. Oldřich Kopal	9. Ivan Kluvánek
2. Arno Puškáš	6. Rudolf Antoníček	10. Vlastimil Šmída
3. Radovan Kuchař	7. Jan Červinka	11. Mir. Jaškovský
4. Jiří Mašek	8. Ivan Gálfy	12. Jozef Psotka

13. Ivan Urbanovič	17. Ivan Fiala	21. Ivan Dieška
14. Miloš Matras	18. Milan Kriššák	22. Leopold Páleníček
15. Jiří Šimon	19. Gejza Haak	23. Miloslav Neumann
16. Ludovít Záhoranský	20. Michal Orolín	24. Karel Schubert

Mistři sportu v horolezectví:

1. Blažena Karasová	19. František Plšek	37. Sylva Talla
2. Július Andráši	20. Juraj Weincziller	38. Leoš Mládek
3. Vladimír Procházka	21. Jaroslav Buřín	39. Leoš Horka
4. Jan Svatoš	22. Milan Mereš	40. Vlad. Starčala
5. Jozef Velička	23. Ivan Bajo	41. Petr Bednařík
6. Jaroslav Mlezák	24. Miloš Albrecht	42. Andrej Belica
7. Olga Veličková	25. Bohumil Kosmák	43. Zdislav Drlík
8. Ladislav Vodháněl	26. Jozef Koršala	44. Jiří Janiš
9. Olga Zibrínová	27. Martin Mladoň	45. Igor Koller
10. Jiří Ševčík	28. Jaroslav Soldán	46. Vladimír Launer
11. Wolfgang Ginzel	29. Česlav Wojcík	47. Vladimír Tatarka
12. Dagmar Turková	30. Petr Baudyš	48. Pavel Tarábek
13. Jiří Walter	31. Peter Dieška	49. Vladimír Petřík
14. Ján Ďurana	32. Jiří Novák	50. Jiří Šmíd
15. Gerhard Tschunko	33. Sylva Kysilková	51. Josef Rakoncaj
16. Vladimír Šedivý	34. Jiří Pechouš	52. Daniel Bakoš
17. Jaroslav Sláma	35. Václav Širl	53. Petr Schnábl
18. Ivan Goll	36. Igor Novák	

JE TO VŮBEC MOŽNÉ ?

k. cídl

Vážení cvičitelé oddílů, kteří jste podávali zprávy o zahraničních výstupech v roce 1977!

Je jistě radostné číst zprávy o výstupech jihomoravských horolezců vykonaných v zahraničních velehorách, které svědčí o jejich technické kvalitě. Méně radostný je však způsob, jakým jsou tyto zprávy zpracovány jednotlivými oddíly a nakonec korigovány redakcí.

Při čtení přehledu zahraničních výstupů jsem měl dojem, že celý místopis Alp se v loňském roce změnil, že v Alpách nastalo stěhování vrcholů, ba dokonce některé hory se rozdělily a jsou na dvou místech. Tak Matterhorn se nachází v Ötztalských Alpách i v Grand Paradisu, kde je také Cima Picolla a Piz Bianco, jak je uváděno ve zprávě TJ VHS Brno. Podle zprávy TJ Lokomotiva Brno se zase Predigtstuhl přestěhoval z Wilder Kaiseru do Ötztalských Alp.

Jiná a závažnější věc je uvádění obtížnosti vykonaných výstupů. Všem, kteří jedou ložit do ledovcové oblasti, by mělo být známo, že obtížnost čistě ledovcových výstupů se hodnotí podle průměrného sklonu a nejstrmějšího místa ve stupních a nikoliv stupnicí obtížnosti podle Welzenbacha nebo UIAA (pouze v SSSR je hodnocení komplexnější, viz Taternik 3/1977, str. 108-109). Tak je v průvodci uvedeno: Fuscherkarkopf 45°, nikoliv IV, Ostruha Brenvy 40°, jedno místo 50°, nikoliv IV-V nebo dokonce V, Monte Rosa-Dufourspitze není také hodnocena III. stupněm obtížnosti. Pik Rosděl'naja je však hodnocena jako výstup klasifikace 4a a ne II.

Poněkud složitější situace může být v hodnocení skalních výstupů i když je uváděno v průvodcích. Tak výstup S hranou Piz Badile je hodnocen v průvodci jako IV a ne II-III, podobně Skalašská cesta na Triglav je uváděna v průvodci jako IV a ne V-VI. Složitější je to s hodnocením Aschenbrennerovy cesty S stěnou Travniku. Můžeme však vycházet z přirovnání této cesty ke Comiciho cestě S stěnou Cima Grande. Obě cesty byly původně hodnoceny VI. stupněm obtížnosti. V současné době jsou silně přeskovány. Obtížnost Travniku by tedy byla V+ A2, tak jak je nyní hodnocena Comiciho cesta (viz Messner, Rudatis, Varale - Die Extremen, str. 62).

Vážení, zamyslete se nad svými zprávami. Tím, že si vymyslíte nové hodnocení obtížnosti známých výstupů, vytváříte zmatek ve vědomí méně zkušených horolezců. Vaše lezecké kvality se nezvýší, když cestu vyšší obtížnosti (podle průvodce) označíte ve zprávě nižším stupněm obtížnosti a podobně nikdo nebude lepší, když cestu ohodnotí ve zprávě o stupínek výš než průvodce.

Ale hlavní odpovědnost spočívá na redakci Hotejlu. Vždyť Hotejl reprezentuje brněnské horolezectví, jehož úroveň je posuzována nejen podle množství zlezených cest, ale také řadou dalších kritérií, která z lezení teprve dělají horolezectví.

Redakce se omlouvá (po kolikáté už?) a neustále doufá, že se jednou podaří vydat číslo bez chyby. (Jak jsem se informoval u profesionálů, naděje je minimální!) Pravdou je, že jsme nezapochybovali o informovanosti cvičitelů a jejich zprávy jsme nekontrolovali. Jinak všechny čtenáře ubezpečujeme, že místopis Alp se nezměnil, ale že změním taktiku při shánění informací o zahraničních výbojích Českoslovnků.

Současně se omlouváme Miroslavu Pelcovi, že jsme jeho jméno neuvedli ve vrcholové skupině hindúkušského traverzu, která obdržela ocenění Výstup roku 1977. Je to trapné a nás to velice mrzí.

-šp-

+ + + + +

Druhý výstup na Lhotse /8 501 m/ se podařil členům německé výpravy v květnu 1977. Výprava byla tradičně organizována jako velká expedice, vrcholu zato dosáhlo devět ze třinácti účastníků. 8. května dosáhli vrcholu H. Warth, H. von Känel a Urgen Tsering. O den později pak F. Zintl, G. Sturm a P. Würgötter. Jako třetí družstvo vystoupili na vrchol 11. května M. Lutz, P. Vogler a M. Dacher.

Bergwelt 1/78

+ + + + +

Rovněž druhý výstup provedli Indové na Kangchendzöngu /8 535 m/. Jejich výstup vedl po strmém a obtížném východním hřebeni ze Sikkimu. Vrcholu dosáhli 31. března major Premchand a Naik Šerpa.

Bergwelt 1/78

+ + + + +

Již v roce 1975 se pokusil Američan Michael Kelsey o sólový výstup na Masherbrum /7 826 m/ bez nosičů.

Nejprve chtěl vystoupit na Tirich Mir, tam však byl silnou bouřkou přinucen k ústupu z výšky 7 000 metrů. Potom obrátil svou pozornost k Masherbrumu. Zde postavil šest táborů a dostal se až do výšky 7 400 metrů. Tam však byl špatným počasím přinucen k pětidenní přestávce, po níž už neměl síly k pokračování ve výstupu.

Bergwelt 1/78

+ + + + +

Co soudí Reinhold Messner o skálolezení:

"Jde o nejrychlejší přežení cesty na cvičných skalách, přičemž ovšem závodník je shora jištěn ocelovým lankem a skutečně nemůže spadnout, ani kdyby chtěl. Vůbec při tom nejde o bezpečnost a lezeckou rozvážnost, ale o šikovnost, sílu a vytrvalost a v neposlední řadě o odhodlání vsadit vše na jednu kartu a co nejvíce riskovat. Tedy právě o opak toho, o co se nám jedná při lezení. Proto skálolezení na-
prosto odmítám."

Bergwelt 1/78
"Extreémní horolezectví dnes"
str. 61

+ + + + +

Ve dnech 4. a 5. února 1978 se konal na Vysočině již 10. ročník Mauglího memoriálu.

Vítězové všech kategorií jsou známí. Při sobotním závodě štafet zvítězili

v kategorii mužů	3 x 10 km	horolezci VHS-Vysočina
v kategorii žen	3 x 5 km	Lokomotiva Brno .

V neděli se konaly závody jednotlivců. Muži běželi dvakrát okruh dlouhý poprvé již skutečně 15 km, ženy závodily na trati dlouhé 10 km.

V závodě žen zvítězila suverénně Majka Skopalová z nově vytvořeného lyžařského týmu HOTEJL, v mužích obhájil své prvenství z loňského roku Václav Kubica z oddílu VHS-Vysočina.

Při zpracování výsledků hlavního závodu mužů došlo ke dvěma chybám a tímto opravuji výsledky:

na 2. místě celkové klasifikace zůstává	Chlubna L.	1.41:50 hod.
na 3. místě v přeboru horolezců a celkově na 17. místě se umístil	Brych S.	2.01:36 hod. VHS-Vysoč.

Chtěl bych uvést několik dojmů a postřehů, které jsem získal jako hlavní rozhodčí těchto závodů:

- poprvé se jelo na nových tratích, které se velkým obloukem vyhýbaly Zlámelovu gruntu se startem a cílem u chalupy TJ VHS na Blatinách
- stoupání od startu na kopec Teplá nad Semotínem by bylo vhodné rozdělit oddechovou rovinkou na dvě poloviny, případně vést trať na Teplou oklikou; jinak s tratí byla všeobecná spokojenost
- stále se projevuje nedostatek pořadatelů pro výkon pořadatelské služby a vlastní zabezpečení závodů, zatímco údržbě a přípravě trati se věnuje v průběhu ledna nemálo lidí. V den závodů se ochotní pomocníci počítají na pratech jedné ruky a je na místě poděkovat všem pořadatelům, kteří jsou na svých místech ochotní pro zdar závodů dva dny mrznout
- věčná rivalita oddílů při závodech však vede k naturalizaci lyžařů a i když se kontrola členství při prezentaci neprovádí, je zapotřebí opětně apelovat na sportovní čest každého horolezce oddílu
- sporná je otázka účasti lyžařů v závodě horolezců. V závodě, jehož účelem bylo prověřit fyzickou zdatnost horolezců a vyhecovat se k vzájemnému soupeření, jsou dvě skupiny, které jsou výkonostně odlišné a vzájemně si překáží. Horolezci, kteří jsou průměrnými lyžaři, slyší "HOP" od svých lepších kolegů a ostatních lyžařů, kteří startují v závodě jako hosté a jsou po závodě rozladěni. O výkonostním rozdílu bylo už psáno (viz úvodník tohoto čísla). A uvedená čísla mluví dost jasně
- letošního ročníku se zúčastnili i horolezci z UD Hamr a byli bychom rádi, kdybychom v příštích ročnících uvítali i další mimobrněnské horolezce - Mauglího memoriál se pravidelně koná první neděli v únoru, vždy týden po Jizerské 50

Závěrem bych chtěl blahopřát všem závodníkům k jejich umístění a pořadatelům poděkovat za jejich nezaviděnáhodnou práci.

Ladislav Dobeš

+ + + + +

POMONZUNOVÉ OBDOBÍ 1977 - dodatky

Himálaj

Nepál

Annapúrna I /8 078 m/

Holandská expedice vedená Xanderem Varriijn-Stuartem dosáhla vrcholu novou cestou, jež vede východně od Herzogovy cesty. Holanďané postupovali nevýrazným hřebenem, aby snížili lavinové nebezpečí. Na vrchol vystoupili 13. října z tábora ve výšce 6 850 metrů. Byla to první úspěšná pomonzunová expedice na této hoře, čtvrtý úspěšný výstup celkem a první výstup Holanďanů na osmitisícovku.

Annapúrna III /7 577 m/

Dvacetisedmičlenná italská expedice vedená Francescem Santosem vystupovala západním hřebenem. Vrcholu dosáhli 23. října Guiseppina Cheney a Henry Luigino a 25. října G. Brianzi a P. Radin. Při sestupu měla první vrcholová dvojice pod posledním vrcholovým táborem nehodu. Pozdě večer sestupovali nenavázání, Henry Luigino spadl do trhliny a zemřel. Druhá dvojka o nehodě nevěděla a při sestupu ji potkala na stejném místě podobná nehoda. Protože však byli navázání, dopadli lépe - Radin si kromě dalších menších zranění zlomil nohu. Po těchto dvou nehodách byla expedice odvolána.

Dhaulágiri I /8 172 m/

Japonská expedice vedená Jošito Cukazakom vzdala 9. října pokus o novou cestu v západní stěně, po tom, když byl jeden člen expedice ve výšce asi 5 800 metrů zasažen do hlavy padajícími kameny.

Manaslu /8 125 m/

Francouzská expedice vedená Jeanem Frehelem odvolala na konci října svůj pokus vylézt východním hřebenem. Lezecké síly expedice se totiž po onemocnění zmenšily na dva muže a i ti měli omrzliny.

Nampa South (Rokapi) /6 754 m/

Tom Herley a Ken Rawlinson vylezli na tento vrchol alpským stylem. Na cestě k vrcholu, kterého dosáhli 10. října přes jihozápadní sedlo, dvanáctkrát bivakovali. Z původně sedmičlenné skupiny odpadl jeden člen se zápallem slepého střeva a další ho doprovázel dolů. Lékař John Berslem a další člen si dobrovolně vzali na starost jednu místní nemocnici a tak byli v základním táboře během výstupu jen vedoucí Richard Godfrey a styčný důstojník. Ti se už chystali k sestupu do základního tábora, protože si mysleli, že vrcholová dvojka zahynula. Ta se vrátila po cestě značně odlišné od výstupové trasy.

Garhwal

Bathartoli Himal /6 352 m/

Na této hoře byly zatím čtyři neúspěšné pokusy. Prvovýstup se podařil členům expedice cvičitelů národní horolezecké školy A. Parraviciniho v Miláně. Vrcholu dosáhli 17. září Renato Moro, Cesare Cesa Bianchi, Luigi Landreani, Maurizio Maggi a Marco Tedeschi. Italové založili základní tábor a tři výškové tábory na severním hřebeni.

Kulu

Karcha Parbat /Peak 6 270 m/

Mick Curran - vedoucí, John Forsythe, John Kerr a Tara Chand z irské vědecko-horolezecké expedice vystoupili na vrchol 19. září. Při sestupu bivakovali za špatných podmínek. V přístupu k původnímu cíli expedice - Hanuman Tibba jim zabránily záplavy.

Kašmír

Nanga Parbat / 8 125 m/

Polská expedice vedená Adamem Zyzakem sice založila v průběhu září pět táborů na Kinshoferově cestě, ale vrcholu nedosáhla. Vrcholové družstvo - Jerzy Kukuczka, Marian Piekutowski a Marek Pronobis - vyrazilo 8. října ze základního tábora a 13. října došli do tábora č. 5. Následující den vyrazili přímo k vrcholu, ale asi 150 metrů pod vrcholem byli zastaveni silně zaledněným skalnatým úsekem. Vrátili se do tábora 5 s tím, že se další den pokusí o výstup jinou cestou. Počasí se však zhoršilo natolik, že jim další postup znemožnilo. Proto sestoupili a celá expedice opustila 18. října základní tábor.

Hindúkuš

Tirič Mir West IV /7 338 m/

Osmičlenná italská expedice, kterou tvořili G. Calcagno, A. Enzio, E. De Tomasi, C. Piazza, D. Saettone, P. Soster, G. L. Sterna a T. Vidoni vylezla novou cestu v jihozápadní stěně. Vrcholu dosáhli 21. července Calcagno, Enzio a De Tomasi po bivaku ve stěně ve výšce asi 7 000 metrů. Piazza se dostal 150 metrů pod vrchol. Následující den vystoupil na vrchol sólově Vidoni. Stěna je asi 1 200 metrů vysoká a lezení ve skále se střídá se smíšenými úseky. Celá stěna připomíná stěnu Innominaty na Mont Blanc, ale je obtížnější.

V září a říjnu uskutečnila ve Východním Hindúkuši řadu výstupů v alpském stylu britská expedice ve složení Lindsay Griffin, Stephen Venables, David Lund, Julia Yeomans a Roger Everett. Venables a Everett vylezli severní zaledněnou stěnu Rakh-e-Kucheku, za dobrých podmínek /které nebyly hodnoceny D+. Vylezli také jihovýchodní hřeben Koh-e-Zardu, hezké lezení v žule. Spolu s Griffinem pak vylezli 1 100 metrů vysoký hřeben Koh-e-Sakhtu /D+, 5 sup a A1/ a sestoupili severovýchodním hřebenem a pak původní výstupovou polskou cestou na KZ 56. Lezlo se na vynika-

jící žule. Charakter výstupu byl podobný cestám na jižní straně Mont Blancu, sestup traverzu Gréponu.

Prvovýstup na Koh-e-Sakht severním hřebenem uskutečnila časněji v létě po třítýdenním lezení skupina Francouzů.

Griffin později vystoupil po třech dnech lezení sólově severovýchodním hřebenem na Jachi. Prvovýstup vede smíšeným terénem, dva úseky klas. V jsou ve skále.

Horolezci si libovali, že byli v oblasti sami. Teplota v noci klesala až na -25°C , ale celkově bylo počasí po třicet dní vynikající.

Pověsti o jednoduchém přístupu a levných nosičích se ukázaly jako báchorka. Nosiči požadovali 9-10 anglických liber za den a i transport dříví byl velmi drahý. Poláci, kteří v této oblasti každý rok působí, plánují bojkot se záměrem dostat ceny zpět na rozumnou úroveň.

Mountain 59
ing Luděk Leder

+ + + + +

Agentura Nová Čína oznámila, že čínská vláda schválila společnou čínsko-iránskou expedici, která se pokusí o další výstup na Mount Everest ze severu buď v r. 1978 nebo v r. 1979. Přesný termín nebyl doposud určen, bylo však oznámeno, že nejprve budou provedeny cvičné výstupy. Tato zpráva je zajímavá proto, že až doposud vstup do Tibetu a ostatních himálajských oblastí čínská vláda zahraničním horolezcům nepovolovala.

Britští horolezci reagovali na tuto zprávu pozváním skupiny čínských horolezců v roce 1978 do Británie. Doufají, že přijetím nabídky by se zvýšila jejich naděje na obnovení přístupu na severní stranu Himálají.

Mountain 59

+ + + + +

Po osmi letech vystřídal Kena Wilsona ve funkci šéfredaktora Mountainu Tim Lewis. V čísle 59, prvním pod jeho vedením, se objevila zatím decentní "sexy" reklama na teplé prádlo. Asi se nám začne Mountain ztrácet!

+ + + + +

Z čísla 3/78 Planinskeho Vestniku (!) přebíráme zprávu o plánech čs. horolezců do budoucna. Plánovaná expedice na r. 1981 se podle jugoslávských informací těžko uskuteční, neboť povolení k výstupu na Everest jsme obdrželi na pomonsunové období. Autor soudí, že v tomto krátkém období za obtížných povětrnostních podmínek nebudou čs. horolezci riskovat neúspěch. Za to v r. 1985 budeme mít šanci na K 2!

Kromě uvedených špičkových akcí se počítá s menšími výpravami do Jižní Ameriky a Grónska, na Pamír a na Kavkaz. Ve velehorách nad 7 000 metrů bude kladen důraz na náročné ledovcové výstupy.

Planinski Vestnik
3/78

+ + + + +

Čtrnáctičlenná jugoslávská výprava působila ve východním Hindúkuši. v období od 8. srpna do 20. srpna 1977 vystoupili normální cestou na hlavní vrchol Nošaku /7492m/ Bešlin, Gričar, Šuštaršič, Grasselli, Meško a Švegelj, na střední vrchol /7400m/ Cedilnik, Grošelj, Brišar, Marinčič a Hamberger a na západní vrchol /7350m/ Janežič, Meško, Suhač a Mrežarjeva, která tak vytvořila nový jugoslávský ženský výškový rekord.

Na Kharpošte Jakhi /5698m/ vystoupili Šuštaršič a Janežič, na Gumbaze Safed /6800m/ jižní stěnou novou cestou vystoupili Bešlin, Cedilnik a Grošelj, čs. cestou z roku 1974 Grasselli, Gričar a Švegelj a západním hřebenem Šuštaršič.

Bešlin, Bričar a Marinčič vytyčili novou 1850m vysokou cestu v JZ stěně Nošaku.

Cedilnik a Grošelj vystoupili novou cestou v JZ stěně na Aspe Siah /6380m/ a normální cestou na Aspe Safed /6607m/.

Většina výstupů byly uskutečněna alpským stylem.

Planinski Vestnik
3/78

+ + + + +

Sedmý stupeň v Alpách.

Třetího června 1977 prostoupili Helmut Kiene a Reinhold Karl pilíř SV stěny Fleischbanku ve Wilder Kaiseru novou cestou, kterou vědomě ohodnotili jako VII⁻ až VII. Cesta vede řadou spár, většinou převislých, po bezprostřední hraně pilíře vpravo od Rebitschovy cesty. Celá cesta kromě počátečního traverzu, kde bylo použito skob, byla lezena naprosto čistě a jištěna pouze hexentriky a vklíněnci. Obtíže cesty překračují vše, co bylo v Kaiseru vylezeno. Aby nebylo nutno přehodnocovat všechny cesty, byl výstup oceněn jako VII, což odpovídá 5.10 v americké klasifikaci (mimochoodem v Yosemite se už leze 5.14). Podle vyjádření družstva, které provedlo třetí průstup, je cesta o stupeň těžší než Schmuckův Komín nebo Pilíř Fleischbanku. Obtížnost klíčového místa odpovídá pískovcové VIId (nová saská skupina). Cesta má již první sólo přezení. Provedl je sedmnáctiletý Heinz Grill.

UIAA uvažuje o oficiálním zavedení sedmého stupně do klasifikační stupnice.

Alpinismus 9/77
Bergwelt 1/78

+ + + + +

Vicentský horolezec Renato Gasarotto prostoupil sám severní stěnu Huascaránu ve dnech 5.-21. června 1977. Stěna má 1 600 m, Gasarotto ji však prostoupil de facto vícekrát, neboť si sám vynášel materiál.

Jeho podnik skončil téměř katastrofou, když v posledním úseku výstupu ztratil plový pytel a tmavé brýle a musel vydržet silný vítr se sněžením při teplotě -25°C. Stížen sněžnou slepotou bivakoval bez výstroje ještě jednou v sedle Garganta, než se mu podařilo dosáhnout základního tábora.

Svou cestu věnoval památce českých horolezců, kteří pod touto stěnou zahynuli při zemětřesení v roce 1970. O výstup touto stěnou se pokoušelo již několik mezinárodních družstev, ale vždy bez úspěchu.

Der Bergsteiger
12/1977

+ + + + +

Za sezónu 1977 bylo vrcholovou komisí HS KV ČSTV v Náchodě schváleno v oblasti Teplickoadrěpašských skal, Ostaše a Broumovských stěn celkem 68 prvovýstupů. Skutečný počet prvovýstupů je však vyšší, neboť do stanoveného termínu /10.12.77/ prvovýstupci štítky neodevzdali vůbec nebo pozdě.

Přesto je však zajímavý počet účastí na prvovýstupech jednotlivých lezců:

Stanislav LUKAVSKÝ	54	Josef KLEPRLÍK	4
Petr MOCEK	24	Milan BALDRYCH	3
Igor KOLLER	10	Miroslav BÉNA	3
Zdeněk ZILVER	9	Jiří ČEJKA	2
Jiří RYMESŠ	8	Alena STEHLÍKOVÁ	2
Jiří POLÁK	8	Josef BRÝDL	2
Jaroslav HOUSER	7	Václav BRUKNER	2
Gustav LAMKA	7	Zdeněk HAUPT	2
Jiří ŠLÉGL	6	dalších 18 lezců	1

U p o z o r n ě n í : kdo jste vrcholové štítky neodevzdali, zašlete je řádně vyplněné na adresu: Gustav L A M K A
ČESKÁ METUJE č. 50 /PSČ: 549 56/

+ + + + +

Leopold PÁLENÍČEK a Jaroslav PAVLÍČEK letos v zimě navštívili Aljašku. Nevylezli sice na žádný kopec, ale před jejich výkonem i tak nelze než smeknout. Po leteckém vysazení na ledovci Káhiltna přerušili spojení s civilizací a strávili v nehostinných podmínkách 21 dní, které vyplnili putováním po ledovci, rekognoskací horolezeckých terénů a testováním výstroje. Na dva lidi až dost. Veškeré vybavení bylo vyrobeno v Československu a udávané parametry svědčí o tom, že umíme udělat cokoliv. Největším hitem byla větrovka SKALABUNDA, v níž bylo místo peří použito k izolaci - burizonů! Výhoda prý spočívá v tom, že náplň lze v nouzi sníst. Tak nevím, ale na té Aljašce skutečně byli - to není fór! Kolik však měli Skalabund, to už se nám nepodařilo zjistit.

-šp-

+ + + + +

I. Dieška, A. Halás, F. Kele H O G G A R '7.3

Vydala TJ JAMES Bratislava nákladem 107 ks

Velmi přehledně zpracované sportovní i vědecké výsledky bratislavské výpravy do afrických hor. na 127 stranách textu doplněného fotografiemi a nákresy vykonaných výstupů získáte komplexní informaci o tomto, stále ještě dost exotickém horstvu. Publikace je určena především pro potenciální návštěvníky, ale se zájmem si ji přečte i zapříisáhlý odpůrce teplých krajin. Vkusná grafická úprava spolu s logickou dělbou textu ukazuje cestu k vhodné popularizaci horolezeckých výprav mezi širší veřejností. Jen kvalita některých fotografií ostře kontrastuje s reprezentativní barevnou obálkou. Nicméně patří autorům obdiv za neústupnost, se kterou dosáhli zveřejnění po čtyřech letech.

-šp-

+ + + + +

I_v_o_d_a_s_e_dá_pít! Dokonce i ledovcová, ovšem musí se do ní použít remineralizační prášky. Podle níže uvedeného receptu ti je připraví každá lékárna. Dobrou chuť!

Rp.	Natrii carbonici anhydr.	0,052
	Kalii carbonici anhydr.	0,073
	Calcii orthophosphorici	0,235
	Natrii chlorati	0,500
	Magnesii sulphurici	0,250
	Ac. Tartarici	0,750

M. f. pulvis

D. t. d. N O C (centum) ad chartas cerratas

S.: 1 prášek do 1 litru ledovcové vody

+ + + + +

ARNO PUŠKÁŠ

Není snad u nás horolezce, který by nevyslovil jeho jméno. Každé období má svého představitele a v padesátých letech Arno v Tatrách skutečně kraloval. Přes dva tisíce prvovýstupů svědčí nejen o sportovní úrovni, ale o skutečné horolezecké vášni. První kroky na skále si odbyl v r. 1941 na vápenci Zádielské doliny, tatranský křest absolvoval o čtyři roky později v SV stěně Velkého Kostola (ve svých dvaceti letech). V r. 1946 se nstrvalo odstěhoval do Vysokých Tater, kde dělal chatára na Váhe a později na Kežmarskej chate. Od r. 1958 pracoval jako profesionální člen HS. Současně působil jako grafik a později redaktor časopisu Vysoké Tatry. Od r. 1967 se věnuje pouze publicistické a grafické činnosti. Již na začátku padesátých let napsal první knihu "Horolezci v tatranských stěnách". Jejím mottem z titulní strany se ještě dnes někdy povzbuzují horolezci pod nástupy technických cest; "...hore sa chlapani technici, nech zvonja skoby na karabínach a nech sa rútiťa bájky o nedostupnosti tej onej tatranskej steny". Je to tak, dnešní svobodný publicista a grafik byl průkopníkem technického lezení v Tatrách. Pravda, některé jeho cesty se dnes lezou klasicky, ale lezou se - a často. Postupem času přenesl svoji horolezeckou činnost z Tater přes Alpy až k Himálaji. Nedbal varování pro muže po čtyřicítce, v r. 1967 si zaběhl Beskydskou sedmdesátku a pustil se do zdolávání nejvyšších hor. Za posledních deset let vystoupil na 16 pětitisícovek, 2 šestitisícovky a 3 sedmitisícovky. Jen pouhých 90 výškových metrů ho na předvrcholu Nanga Parbatu dělilo od vytoužené osmitisícové hranice. I tak se však dá žít. Zvláště když se člověku podaří vytvořit z horolezectví jakousi intelektuální zábaavu (spíše seriózní životní náplň!), ve které je vlastní výkon důležitou, ale nikoliv jedinou složkou. Jen tak je možné být zasloužilým mistrem sportu, autorem deseti publikací a více než 800 článků o horolezectví, vytvořit bezpočet návrhů plakátů, grafik a vlajek, propagovat horolezectví v rozhlase i v televizi a přitom si ještě udělat čas i pro HOTEJL. Děkujeme Ti, Arno!

Informační bulletin horolezeckých oddílů

TJ LOKOMOTIVA BRNO

TJ VYSOKOHORSKÉ SPORTY BRNO

Číslo připravili: J. Borkovec, V. Krejčí, J. Krch, M. Myška,
J. Růžička, M. Skopalová

duben 1978

uzávěrka: 1. dubna.

Distribuce: Dana Kaderková, 616 00 BRNO, Luční 26
Příspěvek: Kčs 25,-- ročně včetně poštovního
Korespondence: Jiří Růžička, 611 00 BRNO, Leninova 82

Nevyžádané rukopisy se nevracejí !

+ + + + +

O b s a h

Úvodník	ing V. Krejčí	str. 1
Přitažlivost	ing I. Koller	2
Janus ⁺	podle zahr. materiálů upravil P. Bednařík	11
A znovu proč ... ?	R. Messner	13
Copak já vím ...	J. Růžička	15
Rozhovor Hotejlu		16
Eiger svépomocí	ing J. Krch	19
Ogre	podle zahr. materiálů upravil ing V. Krejčí	22
Konečně jasno (i v JM kraji)		25
Kdo je kdo		28
Je to vůbec možné?	K. Cídl	29
Drobnosti, zajímavosti, ze společnosti		31
Portrét čísla		

**informační bulletin
tj vysokohorské sporty brno
a h.o. tj lokomotiva**